

Sammanfattning

Ett bolag fattade beslut om driftinskränkning. Beslutet föregicks av förhandlingar. Fråga om bolaget brutit 11 § medbestämmandelagen genom att i realiteten ha fattat beslut i förhandlingsfrågan innan initiativ togs till primärförhandlingar eller om förhandlingarna i vart fall inletts för sent samt om bolaget brutit mot förhandlingsskyldigheten genom att inte ha realförhandlat och avbrutit de lokala förhandlingarna för tidigt och den centrala förhandlingens betydelse för bedömningen. Vidare fråga om brott mot informationskyldigheten i 19 § medbestämmandelagen, fråga om bolaget brutit mot 15 och 18 §§ medbestämmandelagen genom att inte lämna över vissa efterfrågade handlingar och om bolaget förhandlingsvägrat med anledning av en förhandlingsframställan enligt 10 § medbestämmandelagen.

ARBETSDOMSTOLENDOM
2008-01-16
StockholmDom nr 3/08
Mål nr A 174/06**KÄRANDE**

1. Industrifacket Metall, 105 52 STOCKHOLM

2. Sif, 105 32 STOCKHOLM

Ombud för båda: förbundsjuristen Agneta Bern, LO-TCO Rättsskydd AB,
Box 1155, 111 81 STOCKHOLM och förbundsjuristen Martin Wästfelt, Sif,
105 32 STOCKHOLM**SVARANDE**

1. Teknikföretagen, Box 5510, 114 85 STOCKHOLM

2. Gunnebo Protection AB, 556199-6363, c/o Gunnebo Nordic AB,
Box 14143, 402 42 GÖTEBORGOmbud för båda: chefsjuristen Anders Weihe, Teknikföretagens Service AB,
Box 5510, 114 85 STOCKHOLM**SAKEN**

skadestånd på grund av brott mot medbestämmandelagens regler om informations- och förhandlingsskyldighet

Mellan Teknikföretagen och Industrifacket Metall (IF Metall) respektive Sif gäller varandra avlösande kollektivavtal. Gunnebo Protection AB (bolaget) är genom medlemskap i Teknikföretagen bundet av kollektivavtalen.

Vid bolagets anläggning i Ödeborg bedrevs tillverkning av bl.a. djurstängsel, flätverk, grindar och stolpar. Verksamheten sysselsatte drygt 40 anställda. Under år 2006 lades produktionen av djurstängsel och flätverk ned varvid 23 anställda sades upp på grund av arbetsbrist.

Första gången de lokala fackliga organisationerna fick information om att produktionen i Ödeborg skulle kunna komma att läggas ned under år 2006 var i slutet av oktober 2005. Lokala förhandlingar genomfördes under tiden november 2005–januari 2006. Bolaget frånträdde de lokala förhandlingarna i mars 2006. Därefter hölls bl.a. en central förhandling. Bolagets styrelse fattade därefter beslut om neddragning av verksamheten i april 2006.

Mellan parterna har uppkommit tvist om bolaget uppfyllt medbestämmandelagens regler om informations- och förhandlingsskyldighet. Den huvudsakliga tvistefrågan avser om bolaget brutit mot den primära förhandlingsskyldigheten genom att i realiteten ha fattat beslut om nedläggning av produktionen innan de lokala förhandlingarna inleddes hösten 2005 eller i var fall genom att ha inlett dem för sent samt genom att inte ha realförhandlat och avbrutit de lokala förhandlingarna i förtid. Därutöver tvistar parterna om bolaget brutit mot informationsskyldigheten enligt 19 § medbestämmandela-

gen och om bolaget brutit mot 15 och 18 §§ medbestämmandelagen genom att inte ha lämnat över vissa specifika handlingar till IF Metall och Sif (förbunden). Slutligen föreligger tvist om bolaget har brutit mot 10 § medbestämmandelagen genom att inte ha förhandlat om vissa frågor som förbunden påkallade förhandling om i mars 2006.

Parterna har tvisteförhandlat utan att kunna enas.

IF Metall och Sif har vid Arbetsdomstolen väckt talan mot Teknikföretagen och bolaget.

IF Metall har yrkat att Arbetsdomstolen ska förplikta bolaget att till IF Metall utge

- 340 000 kr för brott mot 11 § medbestämmandelagen,
- 20 000 kr för brott mot 19 § medbestämmandelagen,
- 20 000 kr för brott mot 15 och 18 §§ medbestämmandelagen, och
- 20 000 kr för brott mot 10 § medbestämmandelagen.

Sif har yrkat att Arbetsdomstolen ska förplikta bolaget att till Sif utge

- 140 000 kr för brott mot 11 § medbestämmandelagen,
- 20 000 kr för brott mot 19 § medbestämmandelagen,
- 20 000 kr för brott mot 15 och 18 §§ medbestämmandelagen, och
- 20 000 kr för brott mot 10 § medbestämmandelagen.

Förbunden har vidare yrkat ränta på ovanstående belopp enligt 6 § räntelagen från dagen för delgivning av stämning, den 6 september 2006, till dess betalning sker.

Arbetsgivarparterna har bestritt yrkandena men vitsordat beräkningssättet för ränteyrkandena såsom skäligt i och för sig.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

Till utveckling av sin talan har parterna anfört i huvudsak följande.

Förbunden

Bakgrund

Bolaget ägs av Gunnebo AB, som genom ett stort antal dotterbolag bedriver multinationell verksamhet inom flera verksamhetsområden. Koncernen har en omsättning uppgående till ca 9 miljarder kronor. Vid bolagets produktionsenhet i Ödeborg i Västra Götalands län har bolaget tillverkat bl.a. s.k. ”Gunnebstängsel” i grönt metallnät. Ödeborgsenheten tillhörde koncernens verksamhetsområde perimeter/outdoor. Till det verksamhetsområdet hörde ytterligare tre fabriker i Europa. Ledningen för verksamhetsområdet var stationerad i Holland. S.G., som var VD i bolaget, arbetade huvudsakligen i Västervik och platschef för Ödeborgsenheten var K.K. Förbunden har lokala fackklubbar på produktionsenheten. Under den aktuella tiden var S-E. ordförande för verkstadsklubben och B-A.H. klubbordförande för Sif. De var

också arbetstagarrepresentanter i bolagets styrelse. Ordförande i styrelsen var verksamhetsområdets divisionsdirektör P.M. och därutöver var bolagets VD S.G. ledamot.

Under våren 2006 beslutade bolagets styrelse att produktionen i Ödeborg skulle läggas ned men att lager och viss administration skulle finnas kvar i form av ett logistiskt center. Bolaget hade cirka 45 anställda före neddragningen. Av dessa var 28 organiserade i IF Metall och 12 organiserade i Sif. Nedläggningen av produktionen medförde att bolaget sade upp 19 anställda som var medlemmar i IF Metall och fyra anställda som var medlemmar i Sif. Därutöver berördes ytterligare två anställda som var medlemmar i IF Metall av nedläggningen, men dessa gick i pension och blev således inte uppsagda.

Händelseförloppet innan förhandlingarna inleddes i november 2005

Den 27 oktober 2005 hölls ett styrelsemöte i bolaget. Förutom styrelsens ledamöter var även personalchefen U.J., divisionschefen för verksamhetsområdet A.C. och kontrollern M.T. närvarande. Mötet inleddes med att ordföranden P.M., som inte talar svenska, på engelska uppgav att han hade en övrig fråga som han ville att styrelsen skulle behandla, nämligen att styrelsen skulle fatta beslut om att bolaget skulle lägga ned produktionen i Ödeborg. A.C. översatte det P.M. sade till svenska genom att säga att styrelsen föreslogs fatta beslut om att genomföra en plan med syfte att lägga ned produktionen. Som en bakgrund till förslaget visades en powerpointpresentation, med text på engelska. Arbetstagarrepresentanterna S-E. och B-A.H. röstade emot förslaget medan P.M. och S.G. röstade för.

Direkt efter styrelsemötet kallades de fackliga företrädarna för IF Metall, Sif och Ledarna till ett möte för att dessa skulle få information om nedläggningen. Under detta möte redogjorde A.C. översiktligt för nedläggningsplanen och den beräknade vinst som bolaget skulle göra om produktionen lades ned. Det powerpointmaterial som visats på styrelsemötet visades även under detta möte.

Därefter kallades samtliga anställda till matsalen för ett informationsmöte angående nedläggningen. P.M. inledde mötet genom att på engelska säga att han hade ett tråkigt beslut att berätta om, nämligen att produktionen i Ödeborg skulle läggas ned. A.C. uppgav dock i sin översättning till svenska att det var fråga om ett förslag till nedläggning. A.C. uppgav vidare att det fanns långtgående planer på att lägga ut produktionen av nätstängsel till en icke namngiven extern tillverkare. Han uppgav att bolaget hade ingått ett s.k. "Letter of Intent" med denna underleverantör och att bolaget var tvunget att lämna ett varsel till länsarbetsnämnden omgående, då detta var en förutsättning för att bolaget skulle kunna fortsätta förhandla med underleverantören. En anställd frågade om det gick bra att "gå på dagen" om man hittade ett nytt arbete, vilket bolagets företrädare ställde sig positiva till.

Den 28 oktober 2005 lämnade bolaget en varselhandling om driftsinskränkning till länsarbetsnämnden. Denna handling ersattes den 1 november 2005 av en justerad version. I båda varselhandlingarna har felaktigt angivits att

förhandling enligt 11 § medbestämmandelagen genomförts. Bolaget använde således inte den möjlighet som finns, i 6 § lagen (1974:13) om vissa anställningsfrämjande åtgärder, att underrätta nämnden i stället för att varsla den.

Information om nedläggningen gavs alltså den 27 oktober 2005. Redan i augusti 2005 inleddes emellertid en utredning om verksamheten i Ödeborg. T.H., ekonom vid verksamhetsområdet och stationerad i Holland, besökte då Ödeborg för att ta fram beräkningsunderlag inför en eventuell nedläggning.

Några dagar innan styrelsemötet, den 24 oktober 2005, hade det hållits ett informationsmöte för de lokala fackklubbarna i Ödeborg angående den planerade budgeten för produktionsenheten för år 2006. Vid detta möte deltog från bolagets sida platschefen K.K. och P.H. P.H. arbetade som ekonom vid Ödeborgsanläggningen. Alla tre fackklubbarna var representerade. Vid mötet lämnades ingen som helst information om att bolaget planerade att lägga ned produktionsenheten trots att det således vid denna tidpunkt förelåg ett omfattande utredningsunderlag om detta. Under mötet uppgav K.K. dessutom att det inte skulle ske några förändringar av verksamheten i Ödeborg under nästföljande år och att det till och med fanns planer på att utöka med en halv tjänst.

Brott mot 11 § medbestämmandelagen

Bolagets agerande den 27 oktober 2005 visar att bolaget i realiteten redan då fattade beslut eller redan då hade fattat beslut om att lägga ned verksamheten i Ödeborg. Följande omständigheter åberopas till stöd för att så var fallet.

- Formuleringar i protokollet från styrelsemötet,
- P.M. sätt att uttrycka sig på styrelsemötet och på informationsmötet till de anställda den 27 oktober 2005,
- materialet i powerpointpresentationen som visades den 27 oktober 2005,
- att bolaget meddelade arbetstagarna att de kunde ”gå på dagen” om de hittade ett nytt arbete,
- uttalandet om att bolaget hade förhandlingar på gång och ett ”Letter of Intent” med en underleverantör,
- att bolaget den 24 oktober 2005 hade upprättat en preliminär tidsplan för nedläggningen som benämndes ”Masterplan Odeborg Project” vari framgår att bolaget hade för avsikt att i januari 2006 träffa avtal med underleverantören Cavatorta, och
- det sätt på vilket bolaget fyllt i blanketten om varsel till länsarbetsnämnden.

Om Arbetsdomstolen inte skulle finna det styrkt att beslutet om nedläggning i realiteten fattades senast den 27 oktober 2005 gör förbunden gällande att primärförhandlingarna i vart fall inleddes för sent. Ovan nämnda omständigheter visar att beslutsprocessen den 27 oktober 2005 redan hade gått så långt att det inte fanns någon reell möjlighet för de fackliga företrädarna att påverka bolaget vid de förhandlingar som genomfördes därefter. Bolaget borde ha inlett förhandlingarna tidigare, redan på utredningsstadiet.

Brott mot 19 § medbestämmandelagen

För det fall Arbetsdomstolen skulle finna att bolaget brutit mot 11 § medbestämmandelagen redan i tiden innan den 28 oktober 2005 görs det inte gällande något brott mot 19 § samma lag. Vid motsatt utgång görs dock följande gällande.

Om bolaget inte borde ha inlett förhandlingarna i augusti 2005 borde bolaget i vart fall ha lämnat information till fackklubbarna om den utredning som bolaget då uppdrog åt T.H. att göra. Genom denna underlåtenhet har bolaget brutit mot informationsskyldigheten enligt 19 § medbestämmandelagen.

En arbetsgivare är också skyldig att tillse att den information som lämnas är korrekt och avspeglar bolagets verksamhet. Bolaget har därför brutit mot informationsskyldigheten enligt 19 § medbestämmandelagen genom att vid informationsmötet den 24 oktober 2005 inte informera om nedläggningsplanerna och genom att ge direkt missvisande information om att verksamheten under år 2006 skulle pågå som vanligt. Den informationen gavs trots att utredningen om en nedläggning pågått sedan augusti 2005, trots att en tidsplan för nedläggningen upprättades samma dag som informationsmötet hölls och trots att frågan om nedläggning kom att behandlas vid styrelsemötet den 27 oktober 2005. Vid informationsmötet måste således bolagets företrädare ha varit väl medvetna om den kommande nedläggningen.

Händelseförloppet efter den 27 oktober 2005

De lokala primärförhandlingarna

Bolaget kallade till lokala förhandlingar och nedläggningsfrågan behandlades vid fyra förhandlingstillfällen: den 3, 10 och 11 november 2005 samt den 4 januari 2006. Vid det fjärde tillfället i januari 2006 behandlades dock enbart turordningsfrågor. Vid samtliga tillfällen var IF Metall och Sif representerade av S-E. respektive B-A.H.

Vid det första förhandlingstillfället, den 3 november 2005, redogjorde A.C. översiktligt för de strategiska och ekonomiska skälen till nedläggningen. Han uppgav att bolaget var konkurrensutsatt och att det skulle bli billigare att köpa produkterna i fråga från externa leverantörer. Han förevisade därvid de powerpointbilder som hade visats den 27 oktober 2005, denna gång i svensk översättning. Inget annat material presenterades. De fackliga representanterna efterfrågade presentationen i pappersform, men fick inte del av någon sådan. Fackklubbarna efterfrågade också underlaget till de uppgifter som framgick av powerpointmaterialet och begärde uttryckligen att få ta del av leverantörsavtal och anbud på de begagnade maskinerna.

Den 10 november 2005 ägde det andra förhandlingstillfället rum. Sif-medlemmen P.H., som alltså var tillfälligt anställd som ekonom på Ödeborgsenheten, deltog för att bistå fackklubbarna med ekonomisk sakkunskap. Powerpointpresentationen från det föregående förhandlingstillfället förevisades på nytt. Bolaget lämnade vid detta tillfälle över papperskopior på detta material till de fackliga representanterna. Inget annat material lämnades över

trots att det efterfrågades. Vid detta förhandlingstillfälle kom parterna överens om att löntagarkonsult skulle anlitas vilket också skedde. Det var personalchefen U.J. som tillfrågade klubbarna om de var intresserade av en sådan lösning.

Det tredje förhandlingstillfället ägde rum dagen efter, dvs. den 11 november 2005. Bolaget presenterade då en justerad version av powerpointmaterialet. Det hade vid föregående dags möte uppmärksammats att beräkningarna inte varit baserade på de senaste siffrorna. De fackliga representanterna fick papperskopior av även den nya versionen. Det förekom dock inga reella förhandlingar mellan parterna.

Bolagets representanter uppgav vid förhandlingarna att det fanns tre huvudskäl till nedläggningen. Dessa var dels att Vägverket planerade att minska anslagen till viltstängsel längs vägarna, dels att samerna skulle få minskade anslag vilket skulle påverka deras inköp av stängsel, dels det s.k. ABC-projektet. ABC-projektet utgjordes av beräkningar avseende produktionskostnader i olika länder. Beräkningarna hade utförts av T.H. Några detaljer avseende dessa tre huvudskäl presenterades inte. De fackliga representanterna efterfrågade beräkningsunderlag och underlag beträffande de tre angivna huvudskälen, inklusive ABC-projektet, samt samtliga anbud och överenskommelser, "Letter of Intent", som fanns med tilltänkta underleverantörer. Det efterfrågade underlaget eller handlingarna överlämnades dock inte och någon ytterligare diskussion angående dessa förekom inte heller. Det visade sig att påståendena om minskade anslag till Vägverket och samerna inte ens var korrekta.

Ytterligare lokala förhandlingar avseende frågan om nedläggning av produktionen kom inte att äga rum. Det enda material fackklubbarna fick del av under de lokala förhandlingarna var således det ovan nämnda powerpointmaterialet.

Löntagarkonsulter anlitas

Företaget P.S.Å anlitas som löntagarkonsult. Avtal träffades vid årsskiftet 2005/2006. Löntagarkonsulterna A.H. och P.Å. genomförde sitt uppdrag under januari och februari 2006. Konsulterna samtalade med företrädare för bolaget. De fick därvid bekräftat att bolaget hade haft förhandlingar med ett företag vid namn Cavatorta angående flätverkstillverkningen. Trots ett flertal förfrågningar fick de inte ta del av något underlag från dessa förhandlingar. I mitten av februari 2006 fick löntagarkonsulterna del av underlag och beräkningar avseende ABC-projektet. Löntagarkonsulterna blev osäkra på vad beräkningarna avsåg och vad sifferunderlaget härstammade från och kontaktade B-A.H. Fackklubbarna fick i samband därmed del av beräkningarna avseende ABC-projektet.

Löntagarkonsulterna hade på ett tidigare stadium kommit överens med bolagets företrädare om att efter att löntagarrapporten redovisats för de fackliga företrädarna på förmiddagen den 28 februari 2006 skulle en gemensam redovisning äga rum på eftermiddagen samma dag. Vid denna redovisning skulle

således både bolaget och de fackliga företrädarna vara närvarande. Ett fåtal dagar före den planerade redovisningen meddelade emellertid U.J. att bolagets övriga företrädare hade förhinder och att han inte ansåg att det var meningsfullt att komma ensam. Rapporten redovisades för de fackliga företrädarna den 28 februari 2006, i enlighet med avtalet.

Den 1 mars 2006 skickade fackklubbarna till bolaget en kallelse till avrapporteringsmöte den 7 mars 2006, med anledning av att löntagarkonsulternas rapport var färdigställd. A.C. svarade i mejl att en redovisning erfordrades inför de fortsatta förhandlingarna samt lämnade uppgift om vilka dagar som var möjliga då den 7 mars 2006 inte passade. Bolaget vidhöll sin tidigare redovisade inställning att bolaget inte ville att fackklubbarna skulle vara närvarande vid redovisningen för bolaget. Föredragning av rapporten för bolagets företrädare ägde rum den 10 mars 2006 i Göteborg.

Förhandlingsvägran och bolagets frånträdande från förhandlingarna

Den 1 mars 2006 skickade de lokala fackliga organisationerna även en kallelse till bolaget vari kallades till s.k. förstärkt lokal förhandling enligt 10 § medbestämmandelagen. Med förstärkt lokal förhandling avses att de lokala parterna biträds av regionala företrädare, t.ex. en avdelningsombudsman. Skälet till att fackklubbarna kallade till förhandling var att de ansåg att bolaget ditintills inte hade velat gå in i reella förhandlingar. Kallelsen avsåg dels svårigheter att få ta del av beräkningsunderlag, dels genomgång av ABC-projekt, dels önskan att ta del av leverantörsavtal, anbud på begagnade maskiner och övriga gjorda utredningar angående Ödeborgsfabrikens framtid.

Den 2 mars 2006 fick fackklubbarna ett skriftligt meddelande om att bolaget frånträdde förhandlingarna. Ombudsmannen på Sif, E.C., kontaktade därefter U.J. per telefon. U.J. uppgav då att bolaget kvarstod vid sitt beslut om att frånträda förhandlingarna och underströk att frånträdandet gällde förhandlingarna i dess helhet. Detta bekräftades även av L.Ö. vid Teknikföretagen. E.C. uppgav till U.J. att fackklubbarna ville ha en tvisteförhandling om frånträdandet.

Den 16 mars 2006 ägde en förhandling rum. Vid mötet vidhöll bolaget att det stod fast vid frånträdandet. L.Ö. uppgav att strategiska överväganden snarare än ekonomiska låg bakom förslaget om nedläggning, vilket var för fackklubbarna ny information. Någon förhandlingen om nedläggningsfrågan fördes inte. Det fanns inte någon vilja från bolagets sida att förhandla den frågan ytterligare. Fackklubbarna framförde i stället sina skadeståndsanspråk för brott mot medbestämmandelagen.

Central förhandling

IF Metall, Sif och Ledarna kallade till central förhandling i nedläggningsfrågan. Anledningen var att arbetstagarparterna ville göra ytterligare ett försök att få till stånd reella förhandlingar mellan parterna. Samtidigt påkallades central tvisteförhandling avseende bolagets brott mot medbestämmandela-

gen. Den centrala förhandlingen hölls den 11 april 2006. Parterna var överens om att förhandlingen skulle vara både en central förhandling i frågan om driftinskränkning och en central tvisteförhandling avseende brott mot medbestämmandelagen.

Vid den centrala förhandlingen representerades IF Metall av förbundsombudsmannen T.A. och Sif av förbundsombudsmannen A.B. Därutöver var förbunden representerade av ombudsmännen E.C. och P.K. samt av klubbordförandena B-A.H. och S-E. Teknikföretagen representerades av L.Ö. och T.U. Bolagsföreträdare var också närvarande.

Förhandlingen inleddes med att samtliga parter i plenum gick igenom bakgrunden till frågan om driftinskränkning. Bolaget bemötte inte fackklubbarnas redovisning och det bjöds inte in till ytterligare förhandlingar i sak. Efter redovisningen skedde förhandlingar i enrum mellan de centrala förhandlarna. Inte heller då bjöds det in till ytterligare förhandlingar i nedläggningsfrågan. Förbunden föreslog alternativa lösningar men bolagets företrädare gick inte in i en dialog avseende dessa förslag.

Brott mot skyldigheten att primärförhandla

Bolaget har brutit mot 11 § och 15 § första stycket medbestämmandelagen genom att under förhandlingarna i november 2005 inte realförhandla och därvid tillhandahålla bristfälligt förhandlingsunderlag.

Det enda förhandlingsunderlag som de fackliga representanterna fick del av var powerpointpresentationen. Bolaget borde ha överlämnat ett mer omfattande underlag, exempelvis beräkningsunderlaget till de siffror som framgår av powerpointmaterialet, underlaget till ABC-rapporten och beräkningsunderlaget för det påstådda försäljningspriset för maskinerna. Sådant underlag måste rimligen ha funnits. Fackklubbarna efterfrågade sådant underlag men fick alltså inte del av något ytterligare material. Även den muntliga information som gavs under förhandlingarna var alltför allmänt hållen.

Arbetsgivarparterna har uppgett att löntagarkonsulterna skulle fungera som en länk mellan bolaget och fackklubbarna under den tid uppdraget varade. Av det s.k. utvecklingsavtalet framgår att arbetstagarkonsulter inte får ges förhandlingsuppdrag. Det rådde dessutom sekretess för löntagarkonsulterna. De vidarebefordrade därför inte någon information till fackklubbarna med undantag för när underlag och beräkningar avseende ABC-projektet överlämnades. Att bolaget lämnat viss information och vissa handlingar till löntagarkonsulterna fritar inte bolaget från skyldigheten att ge denna information och det underlaget direkt till de fackliga organisationerna.

Att fackklubbarna inte hade någon reell möjlighet att påverka beslutsprocessen stöds även av det mejl som U.J. skickade till löntagarkonsulten P.Å. den 13 december 2005. I detta mejl uppger U.J., med anledning av den tidsåtgång som löntagarkonsulterna hade beräknat för uppdraget, att han inte ansåg att det var nödvändigt för löntagarkonsulterna att hitta alternativa förslag till lösning, såvida de inte kunde åta sig att hitta en lämplig köpare.

Vidare har bolaget brutit mot förhandlingsskyldigheten genom att ensidigt frånträda förhandlingarna genom brev daterat den 2 mars 2006 och därmed avbryta de lokala förhandlingarna för tidigt. Bolaget borde ha avvaktat löntagarkonsulternas rapport.

Av § 6 i protokollet från primärförhandlingarna framgår att förhandlingarna mellan parterna ajournerades i avvaktan på löntagarkonsulternas rapport. De lokala parterna hade även enats om att frågan om Ödeborgsfabrikens nedläggning skulle återremitteras till styrelsen för det fall bolagets beräkningar visade sig felaktiga och avvikelsen översteg beräknat utfall med mer än 40 procent. Inledningsvis togs denna överenskommelse in i avtalet med löntagarkonsulterna men den fördes sedan över till ett separat protokoll. Överenskommelsen bekräftades även i ett brev från A.C. till fackklubbarna daterat den 2 mars 2006. Trots överenskommelsen avslutade bolaget förhandlingarna utan att ha tagit del av löntagarkonsulternas rapport och utan att ha kännedom om huruvida det fanns en avvikelse. Enligt löntagarkonsulternas rapport förelåg en avvikelse uppgående till 81 procent, varför bolaget enligt avtalet med fackklubbarna hade varit skyldigt att återremittera ärendet till styrelsen. Utfästelsen från bolaget visar att fackklubbarna hade skäl att tro att förhandlingarna skulle fortsätta efter att löntagarkonsulternas rapport hade redovisats.

Det ska även noteras att det i tidsplanen ”Masterplan Odeborg Project” anges att förhandlingarna skulle avslutas i mars 2006. Bolaget kom således att följa denna tidsplan, trots att löntagarkonsulternas rapport vid denna tidpunkt varken hade redovisats eller förhandlats.

Enligt det avtal som ingicks mellan de lokala fackliga organisationerna och löntagarkonsulterna framgår att löntagarkonsulternas uppdrag skulle redovisas muntligen och skriftligen till uppdragsgivaren, dvs. fackklubbarna, senast den 28 februari 2006. Att det var fackklubbarna som var uppdragsgivare får anses framgå av avtalet med konsulterna. Att så normalt är fallet framgår även av utvecklingsavtalet. Arbetsgivaren är inte uppdragsgivare men står för kostnaderna. Det är praxis på arbetsmarknaden att löntagarkonsulter först redovisar sin rapport för de fackliga företrädarna. Därefter brukar en gemensam föredragning äga rum för de fackliga företrädarna och arbetsgivaren. De fackliga organisationerna har således inte agerat felaktigt på något sätt med anledning av rapportens avlämnade.

Sammanfattning

Utifrån det knapphändiga material och den knapphändiga information som de fackliga representanterna fick del av under de tre förhandlingstillfällena fanns det inte någon möjlighet för dem att på ett konstruktivt sätt diskutera nedläggningsfrågan med bolagets företrädare och det fanns inte heller något intresse från bolagets sida att föra en dialog. Några reella förhandlingar kom aldrig till stånd. Förhandlingarna avbröts därutöver innan arbetsgivarparten fått del av löntagarkonsultens rapport. De lokala fackliga organisationerna betogs därmed möjligheten att med denna som förhandlingsunderlag ytterli-

gare förhandla i frågan. De fackliga organisationerna gavs genom detta agerande från bolagets sida inte någon reell möjlighet till inflytande. Fackklubbarna har således inte beretts möjlighet till det inflytande som avses i 11 § medbestämmandelagen.

Bolagets brott mot skyldigheten att primärförhandla genom bristande realförhandling och avslutande av de lokala förhandlingarna för tidigt har inte läkts genom den centrala förhandlingen. Förhandlingar på central nivå kan inte läka ett brott mot förhandlingsskyldigheten som är begånget på lokal nivå. Arbetsgivarparterna bjöd dessutom inte in till någon reell förhandling i nedläggningsfrågan vid den centrala förhandlingen.

Brott mot 15 och 18 §§ medbestämmandelagen

Bolaget har därutöver brutit mot 18 § medbestämmandelagen. Bolaget har vid förhandlingstillfällena den 3, 10 och 11 november 2005 hänvisat till vissa handlingar, dvs. åberopat dem. De handlingar som avses är dels den s.k. ABC-rapporten, dels det Letter of Intent som bolaget ingått med underleverantören Cavatorta, dels allt underlag från bolagets förhandlingar med Cavatorta. Fackklubbarna begärde att få del av materialet men bolaget överlämnade det aldrig. Bolaget har också brutit mot 15 § första stycket medbestämmandelagen genom att inte överlämna materialet i fråga. Genom att inte överlämna materialet har bolaget inte medverkat till att meningsfulla förhandlingar kunde föras. Bolaget har inte vid något tillfälle uppgett till de fackliga företrädarna att handlingarna avseende Cavatorta inte existerade. Att bolaget i februari 2006 lämnade över handlingar om ABC-projektet till de fackliga företrädarna har ingen betydelse eftersom brotten enligt 15 och 18 §§ medbestämmandelagen redan var begångna vid den tidpunkten.

Brott mot 10 § medbestämmandelagen

Bolaget gjorde sig skyldigt till förhandlingsvägran då förbundens kallelse till förhandling enligt 10 § medbestämmandelagen inte hörsammades.

I bolagets brev om frånträdande från förhandlingarna gjordes ingen skillnad mellan förhandlingarna enligt 11 § medbestämmandelagen och den begärda förhandlingen enligt 10 § samma lag. Frånträdandet får anses ha avsett båda förhandlingarna.

Den förhandling som hölls den 16 mars 2006 kom att enbart utgöra en tvisteförhandling angående brott mot medbestämmandelagen på lokal nivå, med anledning av bolagets frånträdande. Någon reell förhandling i enlighet med förhandlingsframställan och därmed i nedläggningsfrågan fördes inte. De fackliga företrädarna försökte få till stånd en sådan förhandling. Den inledande meningen i protokollet från förhandlingen kan möjligtvis tolkas som att förhandlingen tog avstamp i fackklubbarnas förhandlingsframställan. Av § 3 i protokollet framgår emellertid att bolagets företrädare ansåg att bolaget redan hade frånträtt förhandlingarna avseende nedläggningen.

Sammanfattning av grunderna för talan

Bolaget har brutit mot informationsskyldigheten enligt 19 § medbestämmandelagen. Bolaget borde ha lämnat information om den utredning som bolaget påbörjade i augusti 2005. Bolaget har även brutit mot informationsskyldigheten genom att vid informationsmötet den 24 oktober 2005 inte informera om den planerade nedläggningen och genom att ge direkt missvisande information om verksamheten för år 2006. Om Arbetsdomstolen finner att bolaget brutit mot 11 § medbestämmandelagen redan i tiden före den 28 oktober 2005 har något brott mot 19 § samma lag inte skett därutöver.

Bolaget har inte fullgjort sin förhandlingsskyldighet enligt 11 § medbestämmandelagen. I första hand görs det gällande att bolaget brutit mot 11 § genom att i realiteten redan den 27 oktober 2005 eller dessförinnan ha fattat beslut om nedläggning. I andra hand görs det gällande att primärförhandlingarna inletts för sent. Därutöver görs det gällande att bolaget brutit mot 11 § medbestämmandelagen genom att inte realförhandla, tillhandahålla bristande förhandlingsunderlag och ensidigt frånträda de lokala förhandlingarna för tidigt. Vid den centrala förhandlingen fördes inte heller några reella förhandlingar gällande nedläggningen. Även om så skulle anses ha varit fallet har bolaget ändå brutit mot sin primära förhandlingsskyldighet på lokal nivå.

Bolaget har vidare brutit mot 15 § första stycket och 18 § medbestämmandelagen genom att inte lämna över visst av bolaget åberopat material som fackklubbarna efterfrågade vid förhandlingarna.

Bolaget har även brutit mot 10 § medbestämmandelagen genom att vägra förhandla de frågor som framgår av förhandlingsframställan av den 1 mars 2006.

Bolaget är på grund av dessa brott mot medbestämmandelagen skyldigt att utge allmänt skadestånd till förbunden.

Arbetsgivarparterna

Bakgrund

Anläggningen i Ödeborg tillhör Gunnebokoncernens division Outdoor Perimeter Protection som innefattar olika slags inhängningar och skydd. Det tekniska innehållet i dessa produkter är relativt lågt. Det fanns tidigare fyra olika enheter inom koncernen som tillverkade dessa produkter. Vid anläggningen i Ödeborg tillverkades främst produkter för den nordiska marknaden, vilket är en relativt stor marknad för Gunnebokoncernens. Ca 40 procent av produkterna som såldes på den nordiska marknaden köptes dock in från externa leverantörer, varvid Ödeborgsenheten även fungerade som ett logistikcenter. En av dessa externa leverantörer var det italienska företaget Cavatorta. Koncernens tillverkningskapacitet var betydligt större än vad som gick att omsätta på marknaden. Det fanns därför av kostnadsskäl anledning att koncentrera produktionen till färre produktionsenheter. Koncernen hade vid den tidpunkt då nedlägningsprocessen avseende Ödeborg påbörjades redan fat-

tat beslut och påbörjat processen med att avveckla produktionsenheten i Salzgitter.

Redan år 1999 fördes förhandlingar enligt medbestämmandelagen om omstrukturering och nedläggning av produktionsenheten i Ödeborg. Koncernen valde då att ändra sina planer och bibehålla produktionsenheten i Ödeborg. Vissa åtgärder genomfördes dock för att öka lönsamheten. Frågan om en eventuell nedläggning var således inte ny för fackklubbarna. Sedan år 2000 fanns lönsamhetsproblem. Den nordiska marknaden som sådan var dock lönsam. Lönsamhetsproblemen diskuterades fortlöpande med de fackliga representanterna. Frågor som var föremål för diskussion var t.ex. det dåliga kapacitetsutnyttjandet av maskinerna och problemet med att den nordiska marknaden var mättad till förmån för lågprisprodukter från lågkostnadsländer. Sammanfattningsvis hade fackklubbarna således under en lång tid deltagit i beredningen och diskussionen om bolagets beslutsfattande angående produktionen i Ödeborg.

Påstått brott mot 19 § medbestämmandelagen

Det stämmer att T.H. och F.G. i augusti 2005 påbörjade ett arbete med att göra ekonomiska beräkningar avseende de olika alternativ för produktion som förelåg. Detta var dock något som gjordes årligen. Deras arbete gav vid handen att det var logiskt och företagsekonomiskt fördelaktigt att koncentrera produktionen till anläggningen i Frankrike, som var en mycket stor anläggning. Ett av underlagen som användes för dessa beräkningar var en rapport som tagits fram med anledning av att franchiseföretaget ABC i Holland hade efterfrågat vilka priser Gunnebokoncernen kunde erbjuda då företagets tidigare leverantör var nära en konkurs. Denna rapport, som internt kallades för ABC-kalkylen, trodde de fackliga representanterna och löntagarkonsulterna på grund av en missuppfattning avsåg den vedertagna kalkylmodell som brukar benämnas ABC. De ekonomiska beräkningar som bolaget påbörjade i augusti 2005 och de bedömningar som därefter gjordes utgjorde således helt vanliga åtgärder i bolagets verksamhet. De kom sedan att ingå som ett underlag inför det kommande beslutet. Det förelåg därmed ingen skyldighet att informera enligt 19 § medbestämmandelagen om dessa beredningsåtgärder.

Vid informationsmötet med de fackliga företrädarna den 24 oktober 2005 behandlades endast budgetfrågor i bolaget. Koncernens framtida produktionsstrategi berördes inte eftersom denna inte hade något att göra med budgetgenomgången. Det fanns inte heller något beslut om nedläggning vid den tidpunkten. Bolagets företrädare vid mötet, K.K. och P.H., hade inte kännedom om att P.M. vid styrelsemötet den 27 oktober 2005 skulle komma att ta upp frågan om en eventuell nedläggning. De var inte heller informerade om den ekonomiska utredning som vidtagits. Den information som de lämnade var således inte missvisande och därmed inte heller stridande mot 19 § medbestämmandelagen.

Påståendena om att beslut fattas innan primärförhandlingar inleddes eller att förhandlingarna inletts för sent

Under september och oktober månad 2005 kom bolaget successivt fram till att det var dags att inleda förhandlingar enligt medbestämmandelagen om den planerade nedläggningen. Frågan togs därför upp vid styrelsemötet den 27 oktober 2005. Under styrelsemötet presenterade S.G. en marknadsanalys och använde sig då av den powerpointpresentation som förbunden nämnt. Ordföranden föreslog att styrelsen skulle uppdra till VD att inleda förhandlingar enligt medbestämmandelagen angående en eventuell nedläggning. Vid omröstning blev resultatet 2–2 varvid ordföranden utnyttjade sin utslagsröst. Av en protokollsänmärkning som arbetstagarledamöterna gjort framgår att även de uppfattade att det beslut som fattades var att starta MBL-förhandlingar. A.C. framställde förslaget till beslut eftersom ordföranden, P.M., inte talade svenska. Eventuella språkliga förbistringar kan inte läggas till grund för vad som egentligen beslutades vid mötet. Något beslut om nedläggning av verksamheten fattades alltså inte vid styrelsemötet i fråga.

Under det efterföljande informationsmötet med de fackliga representanterna redogjordes för bakgrunden till den planerade nedläggningen. Vid detta möte framförde de fackliga representanterna att de ansåg att samtliga anställda borde informeras, vilket bolaget inte hade något emot. Samtliga anställda kallades därför till möte där de informerades om att förhandlingar enligt medbestämmandelagen hade inletts beträffande ett förslag om nedläggning. Ingen företrädare för bolaget nämnde något om någon underleverantör eller "Letter of Intent" eller något om att lämna varselhandlingar till länsarbetsnämnden.

Underleverantören Cavatorta hade återkommande under ett antal år visat intresse för att öka sitt leverantörsåtagande gentemot Gunnebokoncernen och för att ta över vissa produkter som tillverkades i Ödeborg. Cavatorta hade bl.a. uppgivit sig vara intresserat av att köpa vissa maskiner eller hela anläggningen. I dessa diskussioner hade Cavatorta uppskattat att anläggningen i Ödeborg var värd omkring 1,3 miljoner euro. Något "Letter of Intent" existerade dock inte och när bolaget i maj/juni 2006 återkom till Cavatorta för en eventuell affär var det företaget helt ointresserat. I stället kom ett annat företag att köpa vissa av maskinerna i Ödeborg i slutet av år 2006. Några långtgående planer eller uppbundenhet med någon extern aktör fanns således inte innan förhandlingarna inleddes eller under den tidsperiod då förhandlingarna ägde rum.

Bolaget har inte heller i tiden innan den 27 oktober 2005 fattat något beslut om nedläggning. Först i april 2006 efter att de centrala förhandlingarna avslutats fattades beslut om driftinskränkning.

Bolaget har inte inlett primärförhandlingar för sent. Bolaget hade inte kommit så långt i beslutsprocessen den 27 oktober 2005 att man borde ha börjat förhandlingarna tidigare. Det ska även noteras att det är oklart vad den tidsplan benämnd "Masterplan Odeborg Project", som förbunden hänvisat till, kommer ifrån. Varken A.C. eller F.G. har känt till detta dokument. Det är i vart fall inget dokument som bolaget har använt sig av.

Påståendena om brott mot 11 § medbestämmandelagen

De lokala förhandlingstillfällena

Vid det första förhandlingstillfället den 3 november 2005 gjordes en grundlig genomgång av förslaget till nedläggning, underlaget till förslaget, marknadsförutsättningar, bedömda besparingseffekter av förslaget m.m. Av en anmärkning till protokollet anges att de fackliga representanterna efterfrågade anbud gällande maskinutrustningen i Ödeborg och leverantörsavtal. Bolaget klargjorde för de fackliga representanterna att några sådana anbud och leverantörsavtal inte existerade.

Vid det andra förhandlingstillfället den 10 november 2005 redovisade bolagets företrädare ingående de ekonomiska underlagen. De fackliga företrädarna hade vid detta tillfälle med sig ekonomen P.H., som arbetade tillsammans med platschefen K.K., i syfte att han skulle biträda de fackliga företrädarna. Bolaget godtog detta eftersom P.H., som var insatt i bolagets kalkyleringssystem och internprissättning, kunde underlätta fackklubbarnas förståelse av de ekonomiska underlagen. Vid genomgången invände P.H. att beräkningarna utgick från inaktuella siffror. Parterna bestämde därför att materialet skulle räknas om utifrån de siffror som fanns tillgängliga från senaste kvartalet och att man skulle återsamlas dagen därpå. Under mötet frågade U.J. de fackliga representanterna om klubbarna ville anlita en löntagarkonsult, vilket de besvarade jakande. Enligt en anmärkning till förhandlingsprotokollet anges att arbetstagarparterna vid detta förhandlingstillfälle begärde att få del av ABC-kalkylen. Detta visar i sig att ABC-projektet redovisades under mötet.

Den 11 november 2005 hade siffrorna räknats om utifrån det senaste kvartalets siffror, vilket inte hade lett till någon större skillnad vad gäller resultatet. Varken P.H. eller de fackliga företrädarna hade några invändningar mot siffrorna, men tvivlade på bärkraften i bolagets beräkningar. Vid mötet diskuterades även om det ekonomiska underlaget skulle räknas om när siffrorna för kvartal fyra blev tillgängliga, men man enades om att detta inte skulle ske. Att denna diskussion hölls visar att bolaget inte försökte dölja eller undanhålla någon information för fackklubbarna.

Bolaget uppgav att bolagets försäljning av vägstängsel hade gått ner då takten på vägbyggandet hade avtagit samt att försäljningen till rennaringen hade gått ner på grund av att anslagen till samerna minskat. Något skriftligt externt material fanns inte att tillgå utan uppgifterna grundade sig på uppskattningar som bolaget gjort.

Vid det fjärde förhandlingstillfället den 12 januari 2006, som arbetsgivarparterna anser utgör en del av förhandlingarna och därmed har relevans i målet, diskuterades bemanningsfrågan och bolagets förslag till organisation.

Det bestrids att bolaget vid förhandlingarna skulle ha brustit i sin medverkan. Bolaget har redovisat all information som bolaget har haft tillgång till. Bola-

get har inte lämnat ofullständig eller felaktig information utan den information som har lämnats har enligt bolagets kännedom varit korrekt. Vid förhandlingarna diskuterades dessutom inte enbart det som framgår av powerpointmaterialet utan parterna förde även långa diskussioner utöver vad som framgår av det materialet. Samma procedur har ägt rum med löntagarkonsulterna. Bolaget har således inte undanhållit material eller visat en bristande vilja att diskutera med arbetstagersidan. Vad gäller ABC-projektet har bolaget tydligt redovisat vad detta innebar, men fackklubbarna godtog inte denna redovisning.

Löntagarkonsulterna

Syftet med att anlita en löntagarkonsult är att en facklig organisation ska få möjlighet att analysera föreliggande faktaunderlag och ta ställning till de frågor som förändringarna aktualiserar. Mot denna bakgrund vore det mycket märkligt om löntagarkonsulterna skulle anses ha haft tystnadsplikt gentemot förbunden eftersom fortlöpande diskussioner bör föras mellan fackklubbarna och löntagarkonsulterna. Bolaget har under processens gång utgått från att sådana löpande diskussioner förts. Om löntagarkonsulterna har hemlighållit information för fackklubbarna kan inte bolaget lastas för detta. Bolaget har utgått från att det material som har ställts till löntagarkonsulternas förfogande är det material som även har ställts till fackklubbarnas förfogande och som behandlats vid förhandlingarna. De dokument som löntagarkonsulterna ansett sig ha saknat, dvs. anbud och offerter angående köp av maskiner, är material som inte har existerat. Allt annat material har löntagarkonsulterna fått del av.

Bolaget var av uppfattningen att en gemensam redovisning av löntagarkonsulternas rapport skulle ske den 28 februari 2006. P.Å. meddelade dock U.J. att bolaget inte var välkommet på redovisningen då en redovisning först skulle ske enbart för de fackliga representanterna och först därefter gemensamt. U.J. blev mycket överraskad över detta och ansåg att detta var oacceptabelt eftersom båda parter borde få chans att förbereda sig i samma omfattning. Därefter förekom ytterligare kontakter mellan P.Å. och bolaget i syfte att hitta ett datum då bolaget kunde få en egen redovisning.

Bolagets frånträdande

Bolaget gjorde bedömningen att ytterligare lokala förhandlingarna inte skulle berika beslutsunderlaget. Denna bedömning grundades på de mycket ingående förhandlingar som bolaget haft med de fackliga representanterna under fyra månader samt den omfattande diskussion som bolaget haft med löntagarkonsulterna. Sammantaget framstod det som klart att fackklubbarna hade fört fram alla de synpunkter som de ansåg betydelsefulla för beslutsunderlaget samt att bolaget haft möjlighet att överväga och bemöta dessa synpunkter. Det som löntagarkonsulterna tog upp i sin rapport hade redan diskuterats mellan parterna. Bolaget valde mot denna bakgrund att avsluta de lokala förhandlingarna den 2 mars 2006. Hade det funnits några oklarheter kvar efter att löntagarrapporten färdigställts borde förbunden ha tagit upp dem i de efterföljande förhandlingarna. Några sådana diskussioner uppkom dock aldrig.

Den 10 mars 2006 fick bolaget en muntlig redovisning av löntagarkonsulternas rapport. Bolaget bestämde då att F.G. skulle gå igenom rapporten och upprätta en promemoria med bolagets kommentarer till rapporten. Bolaget ansåg att det var angeläget att ta del av rapporten och att väga in de argument som framfördes där i sitt beslutsunderlag.

Den centrala förhandlingen

Parterna var överens om att den centrala förhandlingen den 11 april 2006 skulle avse dels nedlägningsfrågan, dels de av fackförbunden framställda skadeståndsanspråken. Inledningsvis preciserade fackförbunden sina skadeståndsanspråk. Därefter behandlades nedlägningsfrågan. Förbunden ville diskutera två alternativa förslag, vilka överlämnades skriftligen. Bolaget förklarade att förbundens förslag inte skulle leda till någon förbättring eftersom de inte skulle lösa de grundläggande problemen vid Ödeborgsenheten. Bolaget anförde att det därför fanns en risk för att bolaget inom en snar framtid skulle få skära ner igen. Därefter konstaterades att det inte fanns ytterligare att diskutera och att parterna var överens om att avsluta förhandlingarna.

Även om bolaget skulle anses ha avslutat förhandlingarna på lokal nivå för tidigt saknar detta betydelse eftersom den centrala förhandlingen är en integrerad del av förhandlingsskyldigheten. Vid dessa förhandlingar bjöd bolaget in till ytterligare diskussioner och när den centrala förhandlingen avslutades var parterna överens om att några ytterligare förhandlingar inte skulle äga rum. De lokala förhandlingarna får därmed anses överspelade och det var först efter den centrala förhandlingen som bolaget fattade beslut i frågan om driftsinskränkning.

Påstått brott mot 15 och 18 §§ medbestämmandelagen

Bolaget har inte åberopat någon av de handlingar som förbunden menar att de inte har fått del av. Några anbud eller något "Letter of Intent" existerade dessutom inte. ABC-projektet fick fackklubbarna del av i februari 2006.

Något brott mot 15 och 18 §§ medbestämmandelagen har således inte ägt rum.

Påstått brott mot 10 § medbestämmandelagen

Bolagets bedömning var att de frågor som fanns upptagna i kallelsen enligt 10 § medbestämmandelagen låg inom ramen för de primärförhandlingar som pågick och att dessa redan hade behandlats och besvarats. Bolaget hade alltså egentligen ingen skyldighet att förhandla de frågorna mer. Bolaget ansåg därmed att det var dags att avsluta primärförhandlingarna. Parterna bestämde dock tid för förhandling enligt 10 § till den 16 mars 2006.

Vid förhandlingen var L.Ö. ordförande. Mötet inleddes med en genomgång av förhandlingsframställan. Bolaget klargjorde på nytt att man hade lämnat all tillgänglig information till både de fackliga representanterna och löntagarkonsulterna. Ytterligare material fanns inte och ABC-rapporten hade dessutom redan gått igenom den 10 november 2006 och med löntagarkonsulterna. Några leverantörsavtal eller anbud fanns inte och allt annat material hade lämnats över. Därefter diskuterades nedläggningsfrågan och även frågan att löntagarkonsulternas rapport inte hade gått igenom gemensamt. Vid förhandlingen framställdes även skadeståndsanspråk.

I § 3 i protokollet från förhandlingen anges följande. ”Företaget bestrider att man inte lämnat den information som de fackliga organisationerna och löntagarkonsulterna begärt. Företaget har förhandlat angående Ödeborgs framtid sedan 3 november 2005 fram till 2 mars 2006 och under denna tid svarat på fackens och löntagarkonsulternas alla frågor.” Bolagets bestridande av att man inte har lämnat över all information som begärts är ett bemötande i sak av förhandlingsframställan.

Trots att bolaget hade svarat på fackklubbarnas samtliga frågor ville de föra ytterligare förhandlingar i nedläggningsfrågan varför de påkallade central förhandling. Det var L.Ö. som påtalade att tiden för att genom påkallande av central förhandling åstadkomma en uppskovsskyldighet för bolaget löpte ut samma dag, den 16 mars 2006.

Sammanfattning av grunderna för bestridandet

Bolaget har inte brutit mot 19 § medbestämmandelagen. Bolaget har inte haft skyldighet att informera om den utredning som påbörjades i augusti 2005 eftersom den var en sedvanlig ekonomisk uppföljning av bolagets verksamhet. Den information som lämnades den 24 oktober 2005 var inte missvisande och någon skyldighet att lämna information om en eventuell nedläggning av verksamheten har inte förelegat då.

Bolaget har inte brutit mot den primära förhandlingsskyldigheten.

Bolaget har inte fattat något beslut om nedläggning på styrelsemötet den 27 oktober 2005 och inte heller dessförinnan. Beslutet om driftsinskränkning fattades först i april 2006. Bolaget har inte heller inlett primärförhandling-

arna för sent. Bolaget hade den 27 oktober 2005 inte kommit så långt i beslutsprocessen att det inte var meningsfullt att därefter inleda och genomföra förhandlingar i frågan.

Bolaget har inte heller brutit i sin medverkan vid förhandlingarna. Bolaget har redovisat all den information som bolaget har haft tillgång till. Bolaget har inte lämnat felaktig eller ofullständig information. Vidare har löntagarkonsulterna fått del av allt material, vilket även kommit förbunden till del. Bolaget har realförhandlat. Bolaget har inte heller avbrutit förhandlingarna för tidigt. När förhandlingarna avbröts fanns inte ytterligare att förhandla om på lokal nivå. Även om bolaget i och för sig skulle anses ha avslutat förhandlingarna på lokal nivå för tidigt saknar detta betydelse eftersom en central förhandling är en integrerad del av förhandlingsskyldigheten. Vid den centrala förhandlingen bjöd bolaget in till ytterligare diskussioner i nedläggningsfrågan. Bolaget har alltså fullgjort sin förhandlingsskyldighet innan beslut fattats.

Bolaget har inte brutit mot 15 och 18 §§ medbestämmandelagen. De av förbunden angivna handlingarna har inte åberopats av bolaget vid förhandlingarna varför något brott mot editionsplikten inte kan anses föreligga. Bolaget har därutöver redovisat allt tillgängligt material som varit relevant för bedömningen.

Bolaget har inte heller brutit mot 10 § medbestämmandelagen. Bolaget har inte vägrat att förhandla i enlighet med klubbarnas förhandlingsframställan. Den förhandling som hölls den 16 mars 2006 var både en förhandling i enlighet med förhandlingsframställan och en tvisteförhandling.

Domskäl

Tvisten

Bolagets styrelse fattade beslut om driftsinskränkning vid bolagets anläggning i Ödeborg i april 2006. Det beslutet föregicks av förhandlingar. Tvisten i målet gäller om bolaget trots detta brutit mot de regler om informations- och förhandlingsskyldighet som följer av medbestämmandelagen.

Arbetsdomstolen har att ta ställning till följande frågeställningar.

1. Har bolaget brutit mot skyldigheten att primärförhandla genom att i realiteten fatta beslut om nedläggning av produktionen redan den 27 oktober 2005 eller dessförinnan? Om så inte finnes vara fallet har förhandlingarna då i vart fall inletts för sent?
2. Om bolaget inte gjort sig skyldigt till brott mot skyldigheten att primärförhandla i tiden före den 28 oktober 2005 har bolaget då brutit mot informationsskyldigheten enligt 19 § medbestämmandelagen genom att *dels* ge uppdrag om en ekonomisk utredning av bolagets verksamhet utan att informera om detta, *dels* inte informera om nedläggningsfrågan och därutöver ge missvisande information vid ett informationsmöte den 24 oktober 2005?

3. Har bolaget brutit mot förhandlingsskyldigheten genom att inte realförhandla och avbryta förhandlingarna i förtid?
4. Har bolaget brutit mot 15 och 18 §§ genom att inte lämna över vissa efterfrågade handlingar till fackklubbarna?
5. Har bolaget vägrat ingå i förhandlingar i enlighet med den förhandlingsframställan som fackklubbarna översänt till bolaget i mars 2006?

Utredningen

Målet har avgjorts efter huvudförhandling. Vid denna har på förbundens begäran hållits vittnesförhör med ordföranden för tjänstemannaklubben B-A.H., f.d. ordföranden för verkstadsklubben S-E., f.d. vice ordföranden i tjänstemannaklubben J.J., avdelningsombudsmannen P.K. (IF Metall), avdelningsombudsmannen E.C. (Sif), förbundsombudsmannen T.A. (IF Metall), f.d. förbundsombudsmannen A.B. (Sif), ekonomen P.H. samt löntagarkonsulterna A.H. och P.Å. På arbetsgivarparternas begäran har vittnesförhör hållits med f.d. divisionschefen A.C., f.d. personaldirektören U.J., affärsutvecklingsansvarige F.G., regionchefen vid Teknikföretagen L.Ö. och förhandlaren vid Teknikföretagen T.U.

Förbunden har även åberopat viss skriftlig bevisning.

Händelseförloppet i stora drag

Följande är ostridigt i målet.

Bolagets anläggning i Ödeborg tillhörde det verksamhetsområde inom Gunnebokoncernen som tillverkade och sålde olika former av stängsel och inhägnader. Till verksamhetsområdet hörde fyra anläggningar i Europa. I Ödeborg tillverkades djurstängsel, flätverk, grindar och stolpar. Ledningen för verksamhetsområdet var stationerad i Holland. I den ledningen ingick bl.a. divisionsdirektören tillika styrelseordföranden i bolagets styrelse P.M., divisionschefen A.C., controllern F.G. och ekonomen T.H. U.J. var personaldirektör i moderbolaget Gunnebo AB. S.G. var VD i bolaget och platschef för Ödeborgsenheten var K.K.

Förbunden har lokala fackklubbar vid Ödeborgsanläggningen. S-E. var ordförande för verkstadsklubben och B-A.H. var klubbordförande för Sif. Dessa var också arbetstagarrepresentanter i bolagets styrelse.

I augusti 2005 lät bolaget påbörja en utredning angående olika alternativa produktionsstrategier. Den 24 oktober 2005 hölls ett informationsmöte där bl.a. platschefen K.K. gav information till fackklubbarna om 2006 års budget. Frågan om att lägga ned produktionen i Ödeborg behandlades inte vid detta möte. Den 27 oktober 2005 hölls ett styrelsemöte i bolaget varvid frågan om nedläggning av bolagets produktion behandlades. Efter mötet hölls informationsmöten om nedläggningsfrågan dels för de fackliga företrädarna, dels för samtliga anställda. Den 28 oktober 2005 varslade bolaget länsarbetsnämnden om driftsinskränkning.

Den 3, 10 och 11 november 2005 samt den 12 januari 2006 hölls lokala förhandlingssammanträden. I månadsskiftet december 2005/januari 2006 anlitas löntagarkonsulter som enligt avtal skulle redovisa sitt uppdrag senast den 28 februari 2006. Den dagen redovisade löntagarkonsulterna sin rapport för de fackliga företrädarna medan redovisning för bolaget kom att ske först den 10 mars 2006. Den 1 mars 2006 skickade fackklubbarna en förhandlingsframställan till bolaget om ”förstärkt lokal förhandling” enligt 10 § medbestämmandelagen. Den 2 mars 2006 meddelade bolaget att det ensidigt fränträdde de lokala förhandlingarna.

Den 16 mars 2006 hölls en förhandling mellan de lokala parterna och den 11 april 2006 hölls en central förhandling. Därefter, den 12 april 2006, fattade bolaget ett beslut om driftsinskränkning vid Ödeborgsenheten. Verksamheten sysselsatte före neddragningen ett 40-tal anställda. Neddragningen resulterade i att 23 anställda sades upp på grund av arbetsbrist. Av dessa var 19 medlemmar i IF Metall och fyra medlemmar i Sif.

Har bolaget brutit mot 11 § medbestämmandelagen genom att ha fattat beslut om nedläggning redan den 27 oktober 2005 eller dessförinnan?

Av 11 § medbestämmandelagen framgår att innan en arbetsgivare beslutar om viktigare förändring av verksamheten ska arbetsgivaren på eget initiativ förhandla med arbetstagarorganisation i förhållande till vilken han är bunden av kollektivavtal.

Förbunden har gjort gällande att bolaget brutit mot 11 § medbestämmandelagen genom att i realiteten ha fattat beslut om nedläggning av produktionen vid Ödeborg redan den 27 oktober 2005 eller dessförinnan. Förbundens inställning är att styrelsen antingen fattade beslut om nedläggning vid styrelsemötet den 27 oktober 2005 eller att beslut fattats redan dessförinnan. Om beslut om nedläggning inte fattades vid styrelsemötet framgår det, enligt förbunden, av bl.a. det material som presenterades och av vad som sades under styrelsemötet samt under därpå följande informationsmöten samma dag att bolaget redan fattat beslut om att lägga ned produktionen.

Arbetsgivarparterna har bestritt att bolaget fattat något beslut om nedläggning den 27 oktober 2005 eller dessförinnan.

I Arbetsdomstolens avgörande AD 1986 nr 53 uttalar domstolen bl.a. följande om vad som bör beaktas vid en bedömning av om huruvida en arbetsgivare faktiskt fattat ett beslut i en förhandlingsfråga innan initiativ tas till primärförhandlingar.

Det kan beroende på omständigheterna i det enskilda fallet ställa sig mer eller mindre svårt att klargöra om en arbetsgivare faktiskt har fattat beslut i en förhandlingsfråga innan arbetsgivaren tar initiativ till förhandling enligt 11 § medbestämmandelagen. När det inför nedläggning av ett företags verksamhet träffas ett för företaget bindande avtal om försäljning av maskiner och anläggningar, kan det framstå som en given slutsats att nedläggningsbeslutet har fattats (se t ex AD 1984 nr 75). Även innan något rättsligt bindande avtal har kommit till stånd kan det te sig klart att ett beslut faktiskt har fattats, t ex om

det av företagsledningen har lämnats besked i saken som inte lämnar utrymme för tvekan (AD 1980 nr 81) eller om verkställighet påbörjas.

I andra fall kan saken vara betydligt svårare att bedöma. Skillnaden må vara principiellt sett klar men behöver för det praktiska bedömandet inte alltid framstå som så stor mellan ett beslut om nedläggning och ett ställningstagande som inte innebär mer än att företagsledningen för egen del under rådande omständigheter finner nedläggning vara det enda möjliga alternativet och att följaktligen den ståndpunkten bör intas på arbetsgivarsidan vid förhandlingar enligt 11 § medbestämmandelagen. Ett sådant ställningstagande kan en företagsledning, t ex styrelsen i ett aktiebolag, åtminstone under vissa förutsättningar stå fri att göra utan att för den skull handla i strid med medbestämmandelagen, t ex om en avgörande försämring av de ekonomiska utsikterna inträffar och det inte kan göras gällande att en föregående utveckling borde ha föranlett till ett förhandlingsinitiativ på ett tidigare stadium. När man ska avgöra innebörden av ett ställningstagande t ex vid ett styrelsesammanträde kan det finnas skäl att vara försiktig med tolkningen av valda uttryck i protokoll, förhandlingsframställningar och andra liknande handlingar. Det är inte alltid formuleringarna väljs med omsorg för att rätt återge vad som avses och gränsdragningen mellan ställningstaganden av den ena eller andra innebörden är i sig så känslig, även om den rent principiellt kan uttryckas på ett klart sätt, att det manar till försiktighet.

Parterna är överens om att frågan om nedläggning av produktionen vid Ödeborgsenheten behandlades på styrelsemötet den 27 oktober 2005 men är oeniga om vad som sades och faktiskt beslutades. Parterna är emellertid överens om att A.C., som under styrelsemötet översatte det som ordföranden P.M. sade till svenska, i vart fall inte sade att ordföranden föreslog att styrelsen skulle fatta beslut om nedläggning. Av formuleringarna i protokollet från styrelsemötet går inte heller att dra slutsatsen att styrelsen fattade ett beslut om nedläggning. I protokollet anges bl.a. att ordföranden informerar om att Gunnebo planerar att stänga produktionsenheten i Ödeborg och att styrelsen fattar beslut om planen att stänga produktionsenheten i Ödeborg. I protokollet anges visserligen att S-E. och B-A.H. reserverar sig mot beslutet om nedläggning. Å andra sidan framgår av en protokollsanmärkning att de är tveksamma om styrelsen verkligen gav något uppdrag att starta förhandling med hänsyn till resultatet av omröstningen som slutade två för och två emot förslaget. Denna skrivning talar för att arbetstagarledamöterna uppfattade att styrelsens beslut gällde det som arbetsgivarsidan gjort gällande, dvs. att styrelsen fattade beslut att ge VD i uppdrag att starta förhandlingar.

Likaså går uppgifterna isär om vad som sades under det därpå följande informationsmötet med personalen. Förbunden har gjort gällande att P.M. på engelska uttalade att bolaget fattat beslut om nedläggning. Parterna är emellertid överens om att A.C., när han översatte vad P.M. sade, enbart uppgav att det rörde sig om ett förslag om nedläggning. Genom den muntliga bevisning som förebringats har det inte kunnat utredas att bolagsföreträdarna vid personalmötet uppgav att bolaget hade ingått ett "Letter of Intent" med en underleverantör som skulle ta över produktionen. Det har inte heller kunnat utredas vad innebörden var av det uttalande som fölls om att de anställda kunde "gå på dagen" om de hittade nya arbeten. A.C. har bekräftat

att man från bolagsledningens sida svarat så men att svaret avsåg situationen att det blev fråga om en nedläggning. J.J., som var anställd i bolaget och närvarande vid personalmötet, har visserligen uppgett att han uppfattade att den information som gavs innebar att verksamheten skulle läggas ned men enligt Arbetsdomstolens bedömning talar det inte med styrka för att det var det som företagsledningen verkligen uttalade. Det kan inte anses som anmärkningsvärt att en arbetstagare i en situation som den aktuella uppfattar även ett besked om att arbetsgivaren planerar en nedläggning som ett faktiskt beslut om nedläggning. Mot den nu angivna bakgrunden går det heller inte att dra någon slutsats, i frågan om beslut faktiskt redan fattats, av det powerpointmaterial som förevisades under såväl styrelsemötet som informationsmötet med fackklubbarna eller av den tidsplan eller de varselhandlingar som förbunden åberopat.

Arbetsdomstolens sammanfattande bedömning är följande. Företrädare för bolaget och koncernledningen får anses ha tagit ställning i förhandlingsfrågan såtillvida att det enligt bolagsledningen fanns skäl för att produktionsenheten borde läggas ned men att det inte är visat att bolaget faktiskt fattade ett beslut om nedläggning vid styrelsemötet eller att bolaget faktiskt fattat ett sådant beslut redan i tiden dessförinnan. Arbetsdomstolen finner det således inte styrkt att bolaget fattat beslut om nedläggning innan bolaget tog initiativ till primärförhandlingar. Förbundens talan om brott mot 11 § medbestämmandelagen kan alltså inte bifallas på den grunden.

Har bolaget brutit mot 11 § medbestämmandelagen genom att inleda primärförhandlingarna för sent?

Förbunden har, för det fall att Arbetsdomstolen inte skulle finna att bolaget redan fattat beslut angående nedläggningen innan initiativ togs till primärförhandlingar, gjort gällande att primärförhandlingarna i vart fall inletts för sent. Förbunden har hävdats att primärförhandlingarna borde ha inletts redan på utredningsstadiet och att beslutsprocessen i vart fall den 27 oktober 2005 redan hade gått så långt att det vid de efterföljande förhandlingsammansättningarna i praktiken inte fanns någon reell möjlighet för de fackliga företrädarna att påverka bolagets beslut.

Arbetsgivarparterna har bestritt att primärförhandlingarna borde ha inletts tidigare än som skett.

Förarbetena (prop. 1975/76:105 bil.1 s. 355) och Arbetsdomstolens praxis i fråga om när en arbetsgivare enligt 11 § medbestämmandelagen bör ta initiativ till förhandlingar har kort sammanfattats i AD 1980 nr 49 enligt följande (se även t.ex. AD 1978 nr 166, 1979 nr 149, 1984 nr 75, 1986 nr 53, och 1988 nr 47).

Enligt 11 § medbestämmandelagen räcker det inte för att arbetsgivarens förhandlingsskyldighet skall vara fullgjord att förhandlingen föregår beslutet. Tanken är i stället att förhandlingen skall komma på ett så tidigt stadium före beslutet att förhandlingsresultatet kan ingå i underlaget för beslutet. I det sagda ligger att arbetstagarorganisationen skall sättas i tillfälle att framföra sina synpunkter innan arbetsgivaren mer eller mindre definitivt binder sig för någon viss lösning av förhandlingsfrågan. Å andra sidan måste arbetsgivaren natur-

ligtvis på egen hand kunna undersöka frågan och ta ställning till vilka handlingsalternativ som kan föreligga för att det skall vara meningsfullt att inleda en förhandling. Det finns emellertid ingen klar princip som anger hur avvägningen skall ske mellan å ena sidan intresset av att förhandlingen inleds tidigt och å andra sidan behovet av att förhandlingsfrågan är väl förberedd när förhandlingen börjar. Betydande hänsyn måste tas till omständigheterna i det enskilda fallet.

Det finns också anledning att understryka att vid bedömningen av om när initiativ till primärförhandlingar ska tas ska även beaktas att förhandlings-skyldigheten även innefattar en skyldighet att på ett tidigt stadium informera arbetstagarorganisationen i den aktuella frågan.

Det är ostridigt att bolaget redan i augusti 2005 påbörjade en utredning gällande bolagets olika produktionsstrategier och att ekonomen T.H. därför befann sig i Ödeborg för att göra ekonomiska beräkningar angående olika alternativ. Det är även ostridigt att denna utredning ledde fram till det förslag om nedläggning som presenterades vid styrelsemötet och efterföljande informationsmöten den 27 oktober 2005. Enligt arbetsgivarparterna skedde det årligen en utvärdering av alternativa produktionsstrategier och i vittnesmål har F.G. bekräftat att det låg i hans och T.H:s uppdrag att bevaka produktionskostnaderna. Utvärderingen synes inte, av vad som framgår av utredningen i målet, ha varit särskilt omfattande eller resurskrävande. Mot denna bakgrund kan Arbetsdomstolen inte komma till annan slutsats än att den ekonomiska utredning som vidtogs var en sedvanlig uppföljning av verksamheten och inte någon särskild utredning som var föranledd av att bolaget redan då planerade eller utredde frågan om att lägga ned verksamheten. Arbetsdomstolen finner därför inte utrett att bolaget borde ha tagit initiativ till primärförhandlingar i anledning av det utvärderingsarbete som bolaget vidtog.

Förbunden har också, som det får förstås, gjort gällande att bolaget startat förhandlingsprocessen för sent eftersom bolaget redan bundit upp sig genom att ha ingått ett "Letter of Intent" med en blivande underleverantör av i vart fall vissa av de produkter som tillverkades i Ödeborg. Ett sådant handlande kan tala för att förhandlingarna inletts för sent (se t.ex. AD 1980 nr 49). Arbetsgivarparterna har emellertid bestritt att det förelegat något Letter of Intent och har även uppgivit att man upplyst klubbarna om detta under förhandlingarnas gång. Arbetsdomstolen finner inte mot arbetsgivarparternas bestridande visat att bolaget ingått något "Letter of Intent" eller på annat sätt gentemot någon extern part förbundet sig att gå vidare med just det förslag som bolaget lade fram den 27 oktober 2005. Av F.G:s vittnesmål har tvärtom framkommit att bolaget, när beslutet om driftsinskränkning fattades i april 2006, stod utan någon potentiell köpare till de maskiner som inte längre skulle komma till användning.

Arbetsdomstolen finner inte heller att det som funnits utrett om bolagets agerade den 27 oktober 2005 ger stöd för uppfattningen att bolaget borde ha inlett förhandlingarna tidigare än skett.

Sammanfattningsvis gör Arbetsdomstolen den bedömningen att det inte av utredningen i målet går att dra den slutsatsen att förbunden genom att förhandlingarna inleddes först i november 2005 berövades möjligheten att påverka bolagets beslut. Bolaget kan därmed inte anses ha inlett primärförhandlingarna för sent. Förbundens talan om brott mot 11 § medbestämmandelagen kan alltså inte heller på den grunden bifallas.

Har bolaget brutit mot 19 § medbestämmandelagen genom att inte informera om att en utredning påbörjats i augusti 2005?

För det fall Arbetsdomstolen finner att bolaget inte haft skyldighet att inleda förhandlingarna enligt 11 § medbestämmandelagen genom att informera om den utredning som vidtogs i augusti 2005 har förbunden i andra hand gjort gällande att bolaget i vart fall inte har fullgjort sin informationsskyldighet enligt 19 § medbestämmandelagen, då bolaget inte lämnat information om den utredning som uppdrogs åt T.H. att genomföra.

Enligt 19 § medbestämmandelagen ska arbetsgivaren fortlöpande hålla arbetstagarorganisationen underrättad om hur verksamheten utvecklas produktionsmässigt och ekonomiskt liksom om riktlinjerna för personalpolitiken. Lagrummet tar inte i första hand sikte på enskilda händelser och beslut utan den information som avses är av generell natur. Vid beredandet av ett beslut om en viktigare förändring av arbetsgivarens verksamhet tillgodoses i regel arbetstagarorganisationens behov av information genom arbetsgivarens skyldighet att inleda primära förhandlingar enligt 11 § medbestämmandelagen på ett tidigt stadium (jfr t.ex. AD 1978 nr 56, 60, 110 och 157). Det kan dock inte uteslutas, särskilt i mer komplicerade händelseförlopp, att arbetsgivaren kan anses ha en skyldighet att enligt 19 § informera om t.ex. preliminära planer eller om utredningsinitiativ innan skyldigheten att inleda primärförhandlingar inträder. Åtminstone när det rör sig om planer eller initiativ av större omfattning eller betydelse kan detta vara fallet (jfr t.ex. AD 1978 nr 166). Detta torde gälla i fråga om mer långvariga utredningsarbeten, när särskilda utredningsresurser inom eller utom företaget tas i anspråk, eller om utredningen avser för företagets utveckling centrala problem och om utredningen bedrivs självständigt utan att vara ett direkt led i beredningen av kommande beslut (jfr AD 1979 nr 1).

Mot bakgrund av vad Arbetsdomstolen redan uttalat om det utredningsarbete som vidtogs finner domstolen att det inte kan anses ha varit en sådan speciell utredning som föranleder informationsskyldighet enligt 19 § medbestämmandelagen. Förbundens talan i denna del kan alltså inte vinna bifall.

Har bolaget brutit mot 19 § medbestämmandelagen vid informationsmötet i oktober 2005?

Förbunden har även, för det fall att Arbetsdomstolen inte skulle finna att bolaget gjort sig skyldigt till brott mot 11 § medbestämmandelagen i tiden före den 28 oktober 2005, även gjort gällande att bolaget brutit mot 19 § medbestämmandelagen vid informationsmötet den 24 oktober 2005. Förbunden har hävdad att bolaget åtminstone då borde ha informerat om den planerade nedläggningen och att den information som gavs var direkt missvisande.

Arbetsgivarparterna har hävdad att det inte förelegat någon skyldighet att informera om den planerade nedläggningen eftersom ämnet för mötet var budgetfrågor och inte koncernens framtida produktionsstrategi. Därutöver har bolaget anfört att de bolagsföreträdare som var närvarande på mötet inte hade kännedom om planen om nedläggning, varför den information som lämnades inte heller var missvisande.

Arbetsdomstolen gör följande bedömning.

Det är, enligt Arbetsdomstolens mening, rimligt att anta att planerna om nedläggning redan vid tiden för informationsmötet den 24 oktober 2005 var konkreta och att i vart fall koncernledningen redan då planerat att ta upp frågan på det kommande styrelsemötet. Information i frågan lämnades emellertid till de fackliga organisationerna samma dag som styrelsen behandlat frågan. Den informationen får anses ha varit lämnad inom ramen för 11 § medbestämmandelagen. Någon skyldighet att därutöver lämna information enligt 19 § samma lag tre dagar dessförinnan kan enligt Arbetsdomstolens mening inte anses ha förelegat.

Den kritik som kan riktas mot bolaget är att den information som gavs vid mötet, mot bakgrund av vad som därefter skedde, blev missvisande. Som domstolen redan funnit har det dock inte ålegat bolaget att ge information om nedläggningsplanerna vid informationsmötet. Det som således kan ifrågasättas är snarare lämpligheten av att ha ett informationsmöte om budgeten för nästkommande år i vetskap om att frågan om en eventuell nedläggning skulle behandlas i styrelsen inom ett par dagar. Oavsett om platschefen haft vetskap om frågan eller ej och vilken betydelse det har för bedömningen, har korrekt information lämnats till fackklubbarna direkt efter styrelsemötet tre dagar senare. Arbetsdomstolens bedömning är att bolagets agerande därmed inte kan anses ha inneburit ett brott mot 19 § medbestämmandelagen.

Förbundens talan om brott mot 19 § medbestämmandelagen ska alltså avslås.

Har bolaget brutit mot 15 och 18 §§ medbestämmandelagen genom att inte överlämna vissa specifika handlingar till fackklubbarna?

Förbunden har gjort gällande att bolaget brutit mot förhandlingsskyldigheten genom att inte ha realförhandlat. Förbunden har i det sammanhanget gjort gällande att bolaget brutit mot såväl 15 § första stycket som 18 § medbestämmandelagen genom att inte överlämna visst specifikt av fackklubbarna

efterfrågat material. Förbunden har preciserat påståendet om brott i denna del enligt följande. Bolaget har vid de tre förhandlingstillfällena i november hänfört sig till eller hänvisat till följande tre grupper av handlingar; dels ABC-rapporten, dels ett "Letter of Intent", dels underlag från bolagets förhandlingar med underleverantören Cavatorta. Fackklubbarna har inte fått del av materialet, trots att de begärt att få det.

Arbetsgivarparterna har bestritt att bolaget gjort sig skyldigt till brott på sätt förbunden påstått och anfört bl.a. följande. Bolaget har under förhandlingstillfällena inte åberopat handlingarna i fråga i den mening som avses i 18 § medbestämmandelagen. Det har överhuvudtaget inte existerat något skriftligt material gällande de diskussioner som förts med Cavatorta och bolaget har inte ingått något "Letter of Intent". Det har således inte ens varit möjligt för bolaget att åberopa eller lämna över några sådana handlingar. De fackliga representanterna fick del av ABC-rapporten i februari 2006.

Arbetsdomstolen gör följande bedömning.

Arbetsdomstolen behandlar först frågan såvitt avser det "Letter of Intent" och annat skriftligt underlag med någon tilltänt underleverantör som fackklubbarna önskat att få ta del av och huruvida något brott mot 18 § medbestämmandelagen förelegat. Enligt Arbetsdomstolens mening kan inte en part som brutit mot editionsplikten i 18 § medbestämmandelagen avseende viss handling därutöver göra sig skyldig till brott mot 15 § samma lag för att inte ha tillhandahållit samma handling.

En första förutsättning för tillämpning av 18 § medbestämmandelagen är att en part åberopar handlingen i fråga. För att ett åberopande ska anses föreligga bör krävas att den åberopande parten vid förhandlingen framför ett påstående om ett visst förhållande av intresse för den sak som förhandlingen gäller och anger viss skriftlig handling som stöd för påståendet (se t.ex. AD 1977 nr 194).

Fackklubbarna synes ha varit av uppfattningen att handlingarna i fråga funnits och det framgår av en protokollsanmärkning till protokollet från förhandlingarna, som upprättats av de fackliga representanterna, att fackklubbarna begärt att få ta del av leverantörsavtal. I målet är dock inte utrett att det ens existerade något skriftligt underlag från bolagets förhandlingar med underleverantören Cavatorta eller att det funnits något "Letter of Intent". Det är i målet än mindre visat att bolaget under förhandlingarna skulle ha påstått något om att man redan hade avtal eller långt gångna förhandlingar med någon underleverantör och att man därvid till stöd för det påståendet hänfört sig till några handlingar som man påstod sig inneha. Arbetsdomstolen finner således inte visat att bolaget i denna del brutit mot 18 § medbestämmandelagen.

Som redovisas närmare nedan kan det ingå i förhandlingsskyldigheten enligt 11 och 15 §§ medbestämmandelagen att bidra med skriftligt material eller hålla handlingar tillgängliga för arbetstagarorganisationen. Eftersom Arbetsdomstolen inte funnit utrett att bolaget haft tillgång till något "Letter of

Intent” eller annat skriftligt underlag med någon tilltänkt underleverantör kan bolaget emellertid inte heller anses ha brutit mot 15 § första stycket medbestämmandelagen genom att inte överlämna sådant material.

Såvitt slutligen avser ABC-projektet är parterna överens om att detta omnämnts under förhandlingarna. Av den ovan nämnda protokollsanmärkningen från fackklubbarnas sida framgår också att de, enligt dem, begärt att få ta del av ABC-projektet. Parterna synes också vara överens om att det inledningsvis uppstått ett missförstånd av vad som avsågs med ABC-projektet. Det har i målet emellertid inte kunnat utredas om bolaget åberopat några specifika handlingar om ABC-projektet till stöd för någon ståndpunkt i förhandlingsfrågan. I målet är därutöver klarlagt att fackklubbarna fick del av handlingarna som avsåg ABC-projektet i februari månad 2006, dvs. innan de lokala förhandlingarna avslutades. Arbetsdomstolen finner mot denna bakgrund att bolaget inte kan anses ha brutit mot vare sig 15 § första stycket eller 18 § medbestämmandelagen.

Förbundens talan om brott mot 15 § första stycket och 18 § medbestämmandelagen ska alltså avslås.

Har bolaget brutit mot 11 § medbestämmandelagen genom sitt sätt att agera under de lokala primärförhandlingarna eller avbryta dem?

Förbunden har gjort gällande att bolaget brutit mot skyldigheten att primärförhandla genom att inte ha realförhandlat. De har sammanfattningsvis anført att några realförhandlingar inte kom till stånd mellan parterna eftersom bolaget tillhandahöll ett alltför bristfälligt förhandlingsunderlag och dessutom frånträdde de lokala förhandlingarna för tidigt.

Arbetsgivarparternas inställning är att bolaget inte brutit i sin medverkan vid de lokala förhandlingarna och inte heller avbrutit dem för tidigt. De har sammanfattningsvis gjort gällande följande. Företrädare för bolaget har under den långa tid förhandlingarna pågick och under förhandlingssammanträdena ingående, såväl muntligen som skriftligen, redovisat det material som fanns tillgängligt och besvarat frågor. Även löntagarkonsulterna har fått all information som fanns tillgänglig. När förhandlingarna avbröts fanns inget mer att förhandla om. I vart fall har bolaget inte brutit mot 11 § medbestämmandelagen då såväl lokala som centrala förhandlingar föregått beslutet om driftsinskränkning.

Arbetsdomstolen har om förhandlingsskyldighetens närmare innebörd uttalat att det viktiga är att initiativ till förhandlingar tas och att förhandlingen genomförs på ett sådant sätt att arbetstagarparten får möjlighet att på grundval av en god kännedom om de förhållanden som förhandlingen gäller bilda sig en ståndpunkt, framföra den och argumentera för den innan beslut fattas eller med andra ord att arbetsgivaren är skyldig att lojalt skapa utrymme för en förhandling i frågan före beslutet (se AD 1986 nr 53). Förutom av vad som således kan anses följa av 11 § medbestämmandelagen finns uttryckliga bestämmelser om förhandlingsskyldighetens närmare innebörd i 15 § medbestämmandelagen. Där anges att förhandlingsskyldig part ska lägga fram ett

motiverat förslag till lösning av den fråga som förhandlingen avser, om det behövs. Härav följer att arbetsgivaren är skyldig att bidra med det material som krävs för att belysa innebörden av det planerade beslutet och skälen för detta samt gå in i saklig diskussion med motparten i den fråga som förhandlingen gäller (jfr t.ex. AD 1986 nr 56). Det kan ibland krävas att arbetsgivaren visar upp skriftliga handlingar t.ex. när motparten i annat fall skulle sakna praktisk möjlighet att följa med i argumentationen och behärska förhandlingsämnet. Ett exempel på en sådan situation är när en part vid förhandlingarna åberopar omfattande siffermaterial såsom vidlyftig statistik eller liknande (jfr t.ex. AD 1982 nr 7).

Arbetsdomstolen behandlar först förbundens påståenden om bolagets agerande eller brist på agerande under själva förhandlingarna.

Arbetsdomstolen kan konstatera att de lokala primärförhandlingarna inleddes den 3 november 2005 och att de avslutades av bolaget den 2 mars 2006, dvs. att de pågick under en förhållandevis lång tidsrymd. Domstolen kan å andra sidan också konstatera att parterna under den tiden genomförde endast två förhandlingsomgångar om själva nedläggningsfrågan. Den första var det inledande sammanträdet den 3 november 2005. Parterna är eniga om att vid det mötet överlämnades inget material till fackklubbarna. Nästa förhandlingsomgång var den 10–11 november varvid fackklubbarna erhöll dels det ursprungliga powerpointmaterialet, dels ett justerat sådant. Parterna är således eniga om att det enda material som överlämnats under förhandlingarna i november är kopior på powerpointmaterialet. Av förhören med de båda klubbordförandena och den tidigare nämnda protokollsanmärkningen framgår att klubbarna varit missnöjda med det material de fått och att de efterfrågat mer underlag. Det var också den av fackklubbarna upplevda bristen på underlag som föranledde klubbarna att själva, den 1 mars 2006, kalla till förhandling.

Frågan är om det kan riktas kritik mot bolaget för att bolaget inte överlämnat mer och utförligare förhandlingsmaterial än det gjort. Det powerpointmaterial som klubbarna fick del av beskriver i stora drag bolagets förslag om neddragning. Materialet är kortfattat och uppställt i punktform och i sig inte särskilt informativt. Det finns dock inte anledning att ifrågasätta uppgiften från arbetsgivarparterna och vad arbetsgivarparternas vittnen uppgivit om att bolaget vid genomgången av presentationen muntligen gav en mer fyllig beskrivning. Det finns inte heller något i utredningen som tyder på att bolaget aktivt försökt undanhålla information från fackklubbarna. Utredningen ger snarare vid handen att bolaget tvärtom insett svårigheten för de fackliga representanterna att ta till sig materialet samt redovisningen och försökt råda bot på detta genom att låta fackklubbarna ta hjälp av P.H. vid den andra förhandlingsomgången och genom att då dessutom erbjuda att arbetstagarkonsulter skulle anlitas. Avtal med löntagarkonsulter träffades också vid årsskiftet 2005/2006.

Av § 12 i verkstadsindustrins utvecklingsavtal framgår att syftet med att anlita arbetstagarkonsult är att ge de fackliga organisationerna möjligheter att analysera föreliggande faktaunderlag och att ta ställning till de frågor som en

förändring innebär. Löntagarkonsulternas uppdrag enligt avtalet var också formulerat på ett sådant sätt. Av utvecklingsavtalet framgår också att de lokala arbetstagarorganisationerna utser förtroendevalda bland de anställda till vilka konsulten ska lämna biträde och information.

En fråga parterna uppehållit sig vid är om bolaget genom att låta löntagarkonsulterna ta del av visst material även därigenom får anses ha givit fackklubbarna materialet eller om konsulterna varit förhindrade att överlämna material till klubbarna på grund av sekretess. Parterna är överens om att löntagarkonsulterna inte intar någon ställning som förhandlande part på arbetstagsidan. Enligt Arbetsdomstolens mening kunde bolaget därför inte uppfylla sin förhandlingsskyldighet såvitt avser att ge de fackliga organisationerna tillräckligt med underlag genom att i stället ge sådant underlag till löntagarkonsulterna.

Syftet med en löntagarkonsult är som redan nämnts att de fackliga organisationerna ska ges bistånd i analysarbetet. Enligt utvecklingsavtalet ska konsulten också erhålla relevant information från företagsledningen. Detta bör leda till slutsatsen att det många gånger efter att en löntagarkonsult lämnat sin rapport inte längre föreligger ett behov för arbetstagarorganisationen att själv få ta del av ytterligare material. Parterna är överens om att arbetstagar-konsulterna i detta fall slutligen fått det material och den information de behövt för sitt uppdrag. Arbetsdomstolen finner därför mot denna bakgrund att det inte finns anledning att rikta kritik mot bolaget för att bolaget inte lämnat över mer material till fackklubbarna än det gjort i tiden innan förhandlingarna avbröts.

Arbetsdomstolen övergår därmed till att behandla påståendet om att bolaget avbrutit förhandlingarna för tidigt då bolaget ensidigt frånträdde förhandlingarna den 2 mars 2006. Förbunden har gjort gällande att de anser att bolaget borde ha avvaktat löntagarrapporten, dvs. att de önskat fortsätta de lokala förhandlingarna med rapporten som underlag.

Arbetsdomstolen kan för det första notera att båda partssidorna synes inledningsvis ha varit inställda på att fortsätta förhandlingarna efter det att löntagarkonsulterna lämnat sin rapport. Det får anses framgå dels av formuleringarna i protokollet från primärförhandlingarna där det anges att ”parterna avvaktar nu löntagarkonsulternas slutrapport”, dels av den överenskommelse parterna träffade i samband med att avtalet ingicks med löntagarkonsulterna. Parterna kom då överens om att frågan om Ödeborgsfabrikens nedläggning skulle återremitteras till styrelsen för det fall bolagets beräkningar visade sig felaktiga och avvikelsen översteg beräknat utfall med mer än 40 procent. A.C. har också i ett mejl så sent som den 1 mars 2006 anfört att en redovisning av rapporten krävdes inför ”de fortsatta förhandlingarna”.

Parterna har därutöver uppehållit sig kring frågor om vad som överenskomits om när och på vilket sätt löntagarkonsulternas rapport skulle redovisas. Arbetsdomstolen finner inte anledning att närmare behandla detta utan kan konstatera att bolaget valde att frånträda de lokala primärförhandlingarna innan det fått del av rapporten. Arbetsgivarparterna har anfört att bolaget den

2 mars 2006 gjorde bedömningen att ytterligare lokala förhandlingar inte skulle berika beslutsunderlaget och att bolaget därför valde att frånträda förhandlingarna. Frågan är om bolagets agerande härvidlag inneburit ett brott mot den primära förhandlingsskyldigheten.

Som redan anförts är syftet med att anlita löntagarkonsult att en arbetstagarorganisation ska få biträde i analysarbetet. Genom löntagarkonsulternas arbete får arbetstagarorganisationen underlag för sitt eget ställningstagande och argument att framföra i förhandlingarna. Om löntagarkonsult anlitas framstår det som en rimlig ordning att de lokala förhandlingarna fortsätter med löntagarrapporten som underlag och först därefter avslutas. Rapporten kan självklart också mynna i sådana slutsatser som leder till att den fackliga organisationen inte anser att det behövs ytterligare realförhandlingar.

Arbetsdomstolen kan än en gång notera att bolaget vid frånträddandet inte tagit del av rapporten. Bolaget kände inte heller till fackklubbarnas synpunkter på förhandlingsfrågan med anledning av rapporten. Parterna är överens om att löntagarkonsulter normalt inte har något förhandlingsmandat och att så inte heller varit fallet för de löntagarkonsulter som anlidades. Det faktum att bolaget haft ingående diskussioner med löntagarkonsulterna och till dem redovisat sina skäl och överlämnat relevant material innebär således inte att bolaget därigenom förhandlat frågan med fackklubbarna. Arbetsdomstolens bedömning så här långt är därför att bolaget genom sitt agerande att frånträda de lokala förhandlingarna inte kan anses lojalt ha skapat det utrymme för förhandling som krävs före ett beslut. Den fråga som då återstår att bedöma är vilken betydelse den centrala förhandlingen som genomförts har för den slutliga bedömningen av frågan.

Av 14 § medbestämmandelagen framgår uttryckligen att om det finns lokal arbetstagarorganisation, ska den primära förhandlingsskyldigheten fullgöras i första hand genom förhandling med denna. I andra stycket i den bestämmelsen anges att om enighet inte uppnås vid den lokala förhandlingen ska arbetsgivaren på begäran förhandla även med den centrala arbetstagarorganisationen. Det framgår således redan av lagtexten i 14 § medbestämmandelagen att syftet med förhandlingsreglerna är att tyngdpunkten i förhandlingarna ska ligga på det lokala planet. Detta har utvecklats i förarbetena (Prop.1975/76:105 s. 215) enligt följande.

Om alltså lagstiftningen om förhandlingsrätt bör ges det innehållet att förhandlingar i frågor inom arbetsgivarens beslutsområde skall på arbetstagsidan kunna föras både lokalt och centralt, med skyldighet i princip för arbetsgivaren att vänta med beslut och åtgärder till dess även den centrala förhandlingen slutförts, är därmed inte sagt att det inte ligger något riktigt och väsentligt i de argument som framförs till förmån för att tyngdpunkten i förhandlingarna skall ligga på det lokala planet.Men även när inflytandet måste utövas i representativa former, genom utsedda företrädare för arbetstagarorganisationen, är det viktigt att den lokala anknytningen bibehålls. För att rätten för arbetstagarorganisationens representanter att påverka beslut och åtgärder i arbetsgivarens verksamhet ska te sig meningsfull och välmotiverad för alla parter är det betydelsefullt, att det är de närmast berörda arbetstagarorganisationens kunskaper och erfarenheter och deras förstahandskännedom om de frågor saken gäller som tas tillvara och utnyttjas på

bästa sätt. Därför kommer tyngdpunkten i de förhandlingar, som jag behandlar i detta sammanhang, att ligga på det lokala planet.

Arbetsdomstolen kan i princip instämma i arbetsgivarparternas påstående om att i ett förhandlingssystem med både lokal och central förhandling ska dessa förhandlingar ses som en helhet. Vid en bedömning av om förhandlingsskyldigheten enligt 11 § medbestämmandelagen är uppfylld måste beaktas vad som förevarit på både lokal och central nivå. En arbetsgivare som först efter det att de centrala förhandlingarna har avslutats fattar beslut i förhandlingsfrågan kan inte anses ha brutit mot förhandlingsskyldigheten. Detta gäller dock under den viktiga förutsättningen att förhandlingarna genomförts på sådant sätt att arbetstagarparten fått den insyn och den möjlighet till medinflytande som lagreglerna är avsedda att ge. Det skulle således kunna hävdas att det viktiga är att förhandlingarna i sin helhet ger detta inflytande och att det inte är avgörande om detta sker på lokal eller central nivå utan att det övergripande målet är att syftet med förhandlingsskyldigheten uppnås innan beslut i förhandlingsfrågan fattas. Mot detta synsätt står emellertid regleringen i 14 § medbestämmandelagen om att förhandlingarna i första hand ska föras lokalt.

Tanken med förhandlingsskyldigheten och ett system med lokala och centrala förhandlingar måste således anses vara att det primärt är de lokala förhandlingarna som ska ge det utrymme till det medinflytande som avses. Parterna kommer vid de lokala förhandlingarna antingen fram till en gemensam överenskommelse eller konstaterar att detta inte är möjligt men att förhandlingarna kan avslutas då frågan är färdigförhandlad på lokal nivå. Part kan också, som anges i 16 § medbestämmandelagen, genom skriftligt besked frånträda förhandlingen. Av bestämmelsen framgår dock att detta får göras av part som fullgjort sin förhandlingsskyldighet. Det måste således anses strida mot reglerna att utnyttja det utrymme regelverket ger till förhandling på två nivåer till att t.ex. inleda lokala förhandlingar och därefter avsluta dem innan parterna hunnit komma in i några realförhandlingar för att i stället förhandla frågan centralt.

En arbetstagarorganisation som inte är nöjd med förhandlingsresultatet på lokal nivå har som nämnts möjlighet att begära central förhandling. Det är alltså arbetstagarorganisationen som väljer om den önskar föra frågan till central nivå. Även av detta följer att arbetsgivaren inte kan välja att avvakta med någon del av sin förhandlingsskyldighet för behandling på central nivå eftersom arbetsgivaren inte förfogar över om det ska förhandlas centralt. Det huvudsakliga syftet bakom möjligheten till central förhandling måste alltså anses vara att efter att frågan förhandlats klart på lokal nivå utan att enighet kunnat nås ge arbetstagarorganisationen ytterligare en möjlighet till dialog och inflytande. Detta innebär dock inte att det är arbetstagarorganisationen som förfogar över när förhandlingsskyldigheten är fullgjord lokalt. Frågan uppkommer i praktiken endast i de fallen då arbetsgivaren gör bedömningen att förhandlingsskyldigheten är fullgjord och därför väljer att frånträda förhandlingen. I övriga fall är ju parterna överens om att avsluta förhandlingarna. Huruvida förhandlingsskyldigheten är fullgjord lokalt får således avgöras från fall till fall och det måste i det enskilda fallet finnas en viss marginal

till arbetsgivarens förmån vid bedömningen, särskilt som arbetstagersidan kan begära central förhandling. Som anges i 16 § tredje stycket ska förhandlingarna bedrivas skyndsamt. Arbetstagarorganisationen har också en skyldighet att lojalt medverka vid förhandlingarna.

Arbetsdomstolen finner därutöver anledning att återkomma till det tidigare nämnda avgörandet AD 1986 nr 53. I det fallet fann Arbetsdomstolen att det i det målet aktuella bolaget genom bl.a. sitt uppträdande i de lokala förhandlingarnas inledningsskede hade föregripit och begränsat förhandlingarna på ett sätt som stred mot 11 § medbestämmandelagen. Vid bedömningen uttalade domstolen att det var fråga om ett allvarligt åsidosättande men att det också borde beaktas att bolaget i det senare skedet av de lokala förhandlingarna medverkade på ett sätt som i varje fall från rättslig synpunkt inte synes kunna föranleda några erinringar och att inget tydde på att bolaget då inte strävade efter att fullgöra sin förhandlingsskyldighet på ett sätt som motsvarade vad situationen krävde. I det målet fann alltså Arbetsdomstolen att bolaget gjort sig skyldigt till brott mot förhandlingsskyldigheten genom bl.a. sitt sätt att agera i förhandlingarnas inledningsskede, trots att de lokala förhandlingarna därefter, såvitt framgår, fullgjorts lokalt.

Mot den ovan givna bakgrunden övergår nu Arbetsdomstolen till bedömningen av om bolagets frånträde från förhandlingarna i förevarande mål kan anses ha inneburit ett brott mot förhandlingsskyldigheten.

Att på sätt som skett beta de lokala arbetstagarparterna möjlighet till dialog genom att avsluta förhandlingarna innan bolaget ens tagit del av löntagarrapporten måste, enligt Arbetsdomstolens mening, i sig anses innebära ett brott mot förhandlingsskyldigheten. Inget i utredningen talar för att ytterligare lokala förhandlingar inte hade varit av värde. Parterna kan inte anses ha haft så omfattande diskussioner att frågan var tillräckligt behandlad på lokal nivå. Arbetsdomstolens bedömning är således att bolaget i detta fall frånträtt de lokala förhandlingarna innan den lokala förhandlingsskyldigheten varit uppfylld.

Bolaget har därutöver haft att förhandla centralt, eftersom central förhandling begärdes. Förbunden har anfört att de centrala förhandlingarna inte heller var några realförhandlingar men har inte gjort gällande att bolaget därigenom brutit mot förhandlingsskyldigheten. Domstolen uppfattar att invändningen är framförd som ett motargument för det fall domstolen skulle finna att arbetsgiversidan har rätt i sin ståndpunkt att en central förhandling skulle kunna läka en eventuell brist i förhandlingarna på lokal nivå genom att en sakfråga i stället realförhandlas centralt.

Då förbunden således inte gjort gällande brott mot förhandlingsskyldigheten på central nivå finner domstolen inte anledning att närmare behandla händelseförloppet vid den centrala förhandlingen. Arbetsdomstolen kan dock i sammanhanget notera att båda partssidornas vittnen varit överens om att förbunden framförde alternativa förslag i frågan om driftsinskränkning och att dessa övervägdes av bolaget men förkastades. Av förhören framgår att de framförda förslagen hade sin grund i löntagarrapporten. Arbetsdomstolen

finner därmed att förbunden vid de centrala förhandlingarna framfört synpunkter i sak på frågan om driftsinskränkning och att dessa behandlats av motsidan.

Arbetsdomstolens sammanfattande bedömning är följande. Förhandlingsskyldigheten ska i första hand fullgöras lokalt. Bolagets förhandlingsskyldighet lokalt kan inte anses ha varit uppfylld när bolaget frånträdde förhandlingarna. Bolaget har därmed brutit mot förhandlingsskyldigheten enligt medbestämmandelagen. Bolaget har därutöver haft att förhandla centralt, eftersom central förhandling begärdes. Enligt Arbetsdomstolens bedömning har de centrala förhandlingarna behandlat frågan om driftsinskränkning på sådant sätt att bolagets förhandlingsskyldighet på central nivå uppfyllts, vilket i och för sig inte ifrågasatts av förbunden. Enligt Arbetsdomstolens mening fritar detta dock i detta fall inte bolaget från skadeståndsskyldighet för att inte ha fullgjort förhandlingsskyldigheten lokalt. Det är därmed inte sagt att andra mindre brister i en lokal förhandling inte skulle kunna anses omhändertagna genom en behandling vid en central förhandling.

Arbetsdomstolens slutsats är därmed att bolaget brutit mot förhandlingsskyldigheten genom att ha avbrutit de lokala förhandlingarna för tidigt och därigenom inte ha fullgjort sin förhandlingsskyldighet lokalt. Detta brott är att bedöma som ett brott mot den primära förhandlingsskyldigheten enligt 11 § medbestämmandelagen. Bolaget ska på grund av detta brott förpliktas utge skadestånd till förbunden. Arbetsdomstolen återkommer nedan till frågan om skadeståndets storlek.

Har bolaget gjort sig skyldigt till förhandlingsvägran?

Förbunden har gjort gällande att bolaget därutöver gjort sig skyldigt till förhandlingsvägran genom att inte hörsamma den kallelse till förhandling enligt 10 § medbestämmandelagen som förbunden skickade till bolaget den 1 mars 2006. De har hävdats följande. Bolagets frånträdande den 2 mars 2006 avsåg såväl primärförhandlingarna som den begärda förhandlingen enligt 10 § medbestämmandelagen. Under den förhandling som kom att hållas den 16 mars 2006 förekom inte någon reell förhandling i anledning av förhandlingsframställan utan förhandlingen utgjorde endast en tvisteförhandling.

Arbetsgivarparterna har bestritt att bolaget gjort sig skyldigt till förhandlingsvägran då den förhandling som hölls den 16 mars 2006 behandlade såväl frågorna i förhandlingsframställan som förbundens skadeståndskrav.

Parterna är således överens om att det hölls en förhandling den 16 mars 2006. Frågan är om denna förhandling enbart var en tvisteförhandling eller om den även var en förhandling i sak enligt förhandlingsframställan.

Arbetsdomstolens bedömning inledningsvis är att det inte av bolagets meddelande om frånträdande från förhandlingarna går att dra slutsatsen att bolaget därigenom avsåg att meddela att man inte avsåg att förhandla i enlighet med klubbarnas förhandlingsframställan. Enligt Arbetsdomstolens mening

går det således inte av meddelandet att dra slutsatsen att den förhandling som genomfördes endast var en tvisteförhandling.

Av förhandlingsframställan framgår att den avsåg följande punkter: svårigheter att få ta del av beräkningsunderlag, genomgång av ABC-projekt samt att få ta del av leverantörsavtal, anbud på begagnade maskiner och övriga gjorda utredningar angående Ödeborgsfabrikens framtid. Av protokollet framgår att de fackliga organisationerna ansåg att bolaget gjort sig skyldigt till brott mot 11 § medbestämmandelagen då bolaget inte svarat på frågor och inte lämnat ut material.

Arbetsdomstolen kan konstatera att förhandlingsframställan och frågan för tvisteförhandling avsåg samma sak, dvs. arbetstagarorganisationernas representanter har i förhör uppgett att de anser att bolaget inte förhandlade i sak eftersom ytterligare diskussion om nedlägningsfrågan inte fördes och eftersom argument i frågan om ytterligare material inte framfördes och material inte heller gick igenom. De som förhandlade för bolaget har häremot i förhör uppgett att de förklarade att bolaget lämnat över relevant beräkningsunderlag, att man redan gått igenom ABC-projektet och att det inte fanns några leverantörsavtal eller anbud. Av protokollet framgår att bolaget bestriker att det inte lämnat den information som begärts och att man under den tid förhandlingarna varat svarat på fackens och löntagarkonsulternas frågor.

Arbetsdomstolens sammanfattande bedömning är följande. När en förhandling som i detta fall har två syften vilka i grunden rör samma fråga i sak kan det vara svårt, även för parterna, att fastställa vad förhandlingarna omfattat. Domstolen anser i detta fall att utredningen i målet i tillräcklig grad visar att bolaget ändå framfört argument i sakfrågan i sådan utsträckning att det får anses ha fullföljt sin förhandlingsskyldighet. En annan sak är att förbunden inte varit nöjda med svaren. Av detta kan dock inte slutsatsen dras att bolaget inte argumenterat i sakfrågan.

Arbetsdomstolens slutsats är att bolaget inte kan anses ha brustit vid förhandlingarna på sådant sätt att det kan anses ha förhandlingsvägrat. Talan i denna del ska därför avslås.

Sammanfattning och skadestånd

Arbetsdomstolens ställningstaganden innebär *dels* att förbundens talan om brott mot 11 § medbestämmandelagen ska bifallas på så sätt att bolaget ska förpliktas utge allmänt skadestånd till förbunden på den grunden att bolaget inte fullgjort sin förhandlingsskyldighet lokalt, *dels* att förbundens talan om allmänt skadestånd i övrigt, dvs. på grund av brott mot 10, 15, 18 och 19 §§ medbestämmandelagen, ska avslås.

När det gäller skadeståndets storlek och fördelning gör Arbetsdomstolen följande bedömning.

Förbunden har framställt olika yrkanden om skadestånd för brott mot 11 § medbestämmandelagen. IF Metall har yrkat 350 000 kr och Sif har yrkat 140 000 kr. Förbunden har vid huvudförhandlingen inte närmare berört denna fördelning. Arbetsdomstolen finner att bolagets åsidosättande av förhandlingsskyldigheten i detta fall bör förskylla ett visst skadestånd och att det inte finns anledning att fördela skadeståndet olika mellan förbunden (jfr uttalanden i AD 1984 nr 75).

Arbetsdomstolen har som redovisats ovan inte funnit att bolaget fattat beslut innan förhandlingarna inleddes och inte heller att de inleddes för sent. Frågan om driftsinskränkning har förhandlats lokalt men förhandlingarna har enligt Arbetsdomstolens mening avbrutits för tidigt och därefter förhandlats centralt. Bolaget har således inte helt undandragit sig från skyldigheten att förhandla utan brustit i att fullfölja förhandlingarna lokalt. Skadeståndet bör mot den bakgrunden inte sättas allt för högt. Å andra sidan har förhandlingarna gällt frågan om nedläggning av produktionen, en fråga av största vikt för de anställda. Arbetsdomstolen bestämmer mot denna bakgrund det skadestånd som bolaget har att utge till vart och ett av förbunden till 75 000 kr.

Rättegångskostnader

Den mest väsentliga och huvudsakliga tvistefrågan i målet har rört frågan om brott mot 11 § medbestämmandelagen. Den frågan har förbunden delvis vunnit. Förbunden har dock förlorat talan såvitt avser övriga brott mot medbestämmandelagen. Med beaktande härav finner domstolen skäligt att förplikta arbetsgivarparterna att utge en till en tredjedel jämkad ersättning för förbundens rättegångskostnader.

Förbunden har yrkat ersättning med hälften vardera av förbundens sammanlagda rättegångskostnader om 989 044 kr avseende kostnader för två ombud om sammanlagt 936 837 kr för arbete, 22 388 kr för tidsspillan och 12 650 kr för utlägg samt därutöver avseende vittnesersättningar om sammanlagt 17 169 kr. Arbetsgivarparterna har vitsordat ett belopp om sammanlagt 500 000 kr för förbundens kostnader för ombudens arbete, vitsordat yrkad ersättning för tidsspillan och utlägg och samt vitsordat utläggen avseende vittnesersättningar utom såvitt avser utlägget avseende P.H. om 4 096 kr. Enligt Arbetsdomstolens mening får skälig ersättning för ombudens arbete anses vara sammanlagt 800 000 kr. Domstolen finner att den tvistiga vittneskostnaden är ersättningsgill och skälig.

Domstolen finner därvid, efter att jämkning med hänsyn till utgången i målet har skett, att arbetsgivarparterna ska förpliktas utge ersättning för rättegångskostnader med sammanlagt 285 000 kr, varav 265 000 kr för ombudsarvode, att fördelas med hälften var till vart och ett av förbunden.

Domslut

1. Arbetsdomstolen förpliktar Gunnebo Protection AB att till Industrifacket Metall utge 75 000 kr i allmänt skadestånd, med ränta enligt 6 § räntelagen från den 6 september 2006 till dess betalning sker.
2. Arbetsdomstolen förpliktar Gunnebo Protection AB att till Sif utge 75 000 kr i allmänt skadestånd, med ränta enligt 6 § räntelagen från 6 september 2006 till dess betalning sker.
3. Industrifacket Metalls och Sifs talan i övrigt avslås.
4. Teknikföretagen och Gunnebo Protection AB förpliktas att med hälften var ersätta *dels* Industrifacket Metall för rättegångskostnader med etthundrafyrtiotvåusenfemhundra (142 500) kr, varav 132 500 kr för ombudsarvode, med ränta enligt 6 § räntelagen på det förstnämnda beloppet från dagen för denna dom till dess betalning sker, *dels* Sif för rättegångskostnader med etthundrafyrtiotvåusenfemhundra (142 500) kr, varav 132 500 kr för ombudsarvode, med ränta enligt 6 § räntelagen på det förstnämnda beloppet från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Ledamöter: Cathrine Lilja Hansson, Håkan Lundquist (skiljaktig mening), Christer Måhl, Björn Müntzing (skiljaktig mening), Ylva Tengblad, Jörgen Andersson och Britt-Marie Häggström.

Sekreterare: Jenny Welander

Ledamoten Håkan Lundquists skiljaktiga mening.

Jag delar inte majoritetens uppfattning i frågan om rättegångskostnader.

Förbunden har framställt flera yrkanden om skadestånd för olika påstådda brott mot medbestämmandelagen. Detta har föranlett en rad olika tvistfrågor. Ingen av frågorna kan anses vara av så underordnad betydelse ur kostnadsynpunkt att man kan bortse från den. Utgången i målet innebär att förbunden vunnit endast på en punkt. I övriga frågor är arbetsgivarparterna vinnande. Den fråga i vilken förbunden vunnit bör inte ha större inverkan på fördelningen av kostnadsansvaret än övriga frågor sammantagna. De övriga frågorna kan antas ha dragit åtminstone lika stora kostnader. Enligt min mening bör därför vardera parten bära sin rättegångskostnad.

Överröstad i denna fråga är jag i övrigt ense med majoriteten.

Ledamoten Björn Müntzings skiljaktiga mening.

Jag delar inte majoritetens uppfattning i frågan om brott mot 11 § medbestämmandelagen och i frågan om rättegångskostnader.

Jag delar inte majoritetens uppfattning om att bolagets frånträdande av den lokala primärförhandlingen den 2 mars 2006 inneburit ett brott mot förhandlingsskyldigheten i 11 § medbestämmandelagen.

Jag anser att utredningen visar följande. Företrädare för bolaget har under den långa tid de lokala primärförhandlingarna pågått – fr.o.m. den 3 november 2005 t.o.m. den 1 mars 2006 – såväl muntligen som skriftligen nogsamt angett skälen till den tilltänkta driftsinskränkningen vid Ödeborgsenheten, redovisat det material som fanns tillgängligt och besvarat de fackliga organisationernas frågor. Under denna tidsrymd genomfördes fyra förhandlingsomgångar angående driftsinskränkningen mellan bolaget och de lokala fackliga organisationerna. Grunden för att bolaget frånträdde den primära förhandlingen var att bolaget ansåg att det inte fanns mer att tillägga i ärendet lokalt. Jag anser att det förhållandet att de lokala fackliga organisationerna den 1 mars 2006 begärde hos bolaget s.k. förstärkt lokal förhandling indikerar att även dessa ansåg det inte vara meningsfullt att fortsätta den lokala primärförhandlingen. Min bedömning är att den lokala primärförhandlingen har genomförts på sådant sätt att de lokala fackliga organisationerna fått den insyn och den möjlighet till inflytande som 11 § medbestämmandelagen är avsedd att ge. Den omständigheten att bolaget frånträtt den lokala primärförhandlingen innan det tagit del av arbetstagarkonsulternas slutrapport förändrar inte denna ståndpunkt. I fall det hade funnits några synpunkter efter det att rapporten lämnades den 28 februari 2006, hade förbunden möjlighet att föra fram dessa vid den efterföljande centrala förhandlingen den 11 april 2006.

Förhandlingssystemet med lokal och central primärförhandling ska – såsom även majoriteten anför – ses som en helhet. Bedömningen av om förhandlingsskyldigheten enligt 11 § medbestämmandelagen är uppfylld måste beaktas med utgångspunkt från vad som varit föremål för förhandling såväl lokal som centralt. Av utredningen framgår följande. Vid den centrala förhandlingen framförde förbunden två alternativa förslag i frågan om driftsinskränkning, som hade sin grund i arbetstagarkonsulternas slutrapport. Bolaget förklarade härvid att förbundens förslag inte skulle leda till någon förbättring, eftersom de grundläggande problemen vid Ödeborgsenheten inte skulle lösas. Därefter konstaterades att det inte fanns ytterligare att diskutera. Samtliga parter var herefter överens om att avsluta primärförhandlingarna, som pågått under tidsperioden den 3 november 2005 – den 11 april 2006. Efter det att de primära förhandlingarna avslutats fattade bolaget beslut i frågan om driftsinskränkning vid Ödeborgsenheten.

Mot bakgrund av vad ovan anförts måste bolaget anses ha uppfyllt sin förhandlingsskyldighet enligt 11 § medbestämmandelagen.

När det gäller frågan om rättegångskostnader ansluter jag mig till Håkan Lundqvists skiljaktiga mening.

Överröstad i dessa frågor är jag i övrigt ense med majoriteten.